

Rosa Väistö

YKSITYISEN HAKIJAN NEUVONTA ULOSOTTOASIASSA

Liiketalouden koulutusohjelma

2018

YKSITYISEN HAKIJAN NEUVONTA ULOSOTTOASIASSA

Väistö, Rosa
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Kesäkuu 2018
Sivumäärä: 39
Liitteitä: 2

Asiasanat: ulosotto, täytäntöönpanotavat, vireilletulo, velkoja

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ulosoton hakemisen ja vireilletulon edellytykset yksityisen hakijan näkökulmasta. Ulosotto on tärkeässä roolissa antamassa oikeus-suojaa hakijalle, jossa voittopuolen oikeus voidaan panna täytäntöön konkreettisesti, julkista valtaa käyttämällä. Neuvonnan tarve yksityisillä hakijoilla on suuri ja neuvontaa antavan työntekijän on tiedettävä vireilletulon edellytykset sekä muita tärkeitä seikkoja ulosottomenettelystä. Tavoitteena oli koota aineisto, jossa on tarpeelliset tiedot tavallisiin ulosottoasioihin liittyen. Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia työntekijän tukena yksityisen hakijan neuvonnassa.

Työssä käsiteltiin ulosoton organisaatiota, ulosoton hakemista, vireilletulon edellytyksiä ja sen oikeusvaikutuksia sekä ulosottooperusteita. Tiedon avulla ulosoton asiakaspalvelija osaa kertoa yksityiselle hakijalle myös ulosottomenettelystä, täytäntöönpanotavoista ja ulosottomaksuista. Opinnäytetyö koottiin kaikista niistä tiedoista, joita yksityisen hakijan neuvonta vaatii. Työssä ei kuitenkaan käsitelty turvaamistoimiin, osamaksutilityksiin eikä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin asioihin liittyviä erityispiirteitä. Suurin hyöty oppaasta on uudelle työntekijälle, mutta hakijan neuvotaan tarvittavan laajan ja monipuolisen tietämyksen vuoksi, on oppaasta hyötyä myös muille työntekijöille.

Opinnäytetyö on oikeusdogmaattinen tutkimus. Tutkimusmenetelmänä käytettiin pääosin oikeusdogmatiikkaa eli lainoppia ja työ koostui enimmiltä osin ulosottokaaren säädöksistä sekä aiheeseen liittyvästä oikeuskirjallisuudesta. Työssä pyrittiin ilmaisemaan asiat mahdollisimman selkeästi, jotta asiat olisi helppo ymmärtää. Työn perusteella voidaan todeta, että ulosottoasian vireillepanoon liittyy useita ulosottokaaressa säädettyjä edellytyksiä. Hakijaa neuvovan työntekijän tulee tietää vireilläolon edellytykset sekä ymmärtää ulosoton toiminta kokonaisvaltaisesti.

COUNSELLING OF PRIVATE DEMANDANT IN DEBT RECOVERY PROCEDURE

Väistö, Rosa

Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

June 2018

Number of pages: 39

Appendices: 2

Keywords: dept recovery procedure, methods of enforcement, beginning of lis pendens, creditor

The purpose of the thesis was to study, from a private demandant's perspective, the prerequisites of dept recovery procedure and the beginning of lis pendens. The dept recovery procedure plays a vital role in giving legal protection for the demandant, where the winning party's right can be executed in practice by the public authority. The need for counselling is high among private demandants and the counselling employee must know the prerequisites for the beginning of lis pendens and other important issues concerning the dept recovery procedure. The aim was to gather material including the necessary information on common dept recovery procedures. The purpose of the thesis is to support the employee when counselling a private demandant.

The thesis dealt with the organization of and application for a dept recovery procedure, the prerequisites for the beginning of lis pendens and its legal effects, as well as the grounds for a dept recovery procedure. With this information the customer service person is able to tell a private demandant also about the dept recovery procedure, methods of enforcement and the payments. The thesis was compiled with all the information that counselling a private demandant requires. However, the specific features of precautionary methods, instalment accounts, child care and visiting rights were not treated. The biggest benefit of the guide is for a new employee, but due to a broad and versatile knowledge needed for counselling a demandant, also other employees benefit from the guide.

The thesis is a legal dogmatics research. The study method was mainly legal dogmatics and the thesis consisted mostly of regulations in the Enforcement Code and legal literature connected with the theme. The thesis tried to express everything as explicitly as possible to be easily understood. Based on the work, it can be said that several prerequisites regulated in the Enforcement Code are connected with the lis pendens in a dept recovery procedure. The employee counselling the demandant has to know the prerequisites for the lis pendens and understand comprehensively the function of dept recovery procedure.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTA	6
2.1	Opinnäytetyön ongelman kuvaus.....	6
2.2	Opinnäytetyöongelma	6
2.3	Teoreettinen viitekehys	7
2.4	Käytettävät menetelmät	8
3	ULOSOTTO	9
3.1	Ulosoton organisaatio ja sen tehtävät	9
3.2	Ulosoton keskeisiä periaatteita	11
3.3	Ulosottomenettelyn päävaiheet	13
3.4	Ulosoton rakenneuudistus	14
4	ULOSOTON HAKEMINEN	16
4.1	Ulosoton hakemisesta yleisesti	16
4.2	Vireilletulo ja sen oikeusvaikutukset	17
4.3	Hakijan ilmoitusvelvollisuus ja korvausvastuu	18
5	ULOSOTTOHAKEMUKSEN TÄYTTÄMINEN	19
5.1	Hakijan ja vastaajan tiedot	19
5.2	Asiamies ja valtakirja.....	20
5.3	Saatavat ja verokortti	21
5.4	Täytäntöönpanotavat ja passiiviperintä.....	22
6	ULOSOTTOPERUSTEET	24
6.1	Ulosottoperusteet ja saamistodisteet	24
6.2	Lainvoimaisuus ja täytäntöönpanokelpoisuus	27
6.3	Ulosottoperusteen määräaika	30
6.4	Saatavan vanhentuminen	31
7	VIREILLÄOLON PÄÄTTYMINEN JA ULOSOTON KULUT	32
7.1	Vireilläolon päättyminen	32
7.2	Täytäntöönpanokulut ja ulosottomaksut	33
8	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	36
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihealue liittyy ulosottoprosessiin ja tarkoituksena on selvittää ulosoton hakemisen ja vireilletulon edellytykset. Työn tuloksena on opas ulosoton asiakaspalvelijalle, jossa on tarpeelliset tiedot yksityisen hakijan neuvontaan, tavallisiin ulosottoasioihin liittyen. Hakija tarvitsee neuvontaa pääasiassa ulosottoasian vireille saattamiseen liittyen. Tämän vuoksi, työ on keskittynyt enimmäkseen ulosoton hakemisvaiheeseen. Työssä käsitellään ulosoton organisaatiota, kuvataan ulosottomenettely sekä käsitellään ulosoton hakeminen ja vireilletulon edellytykset ulosottokaaren säädösten mukaisesti. Työn avulla ulosoton asiakaspalvelija osaa kertoa yksityiselle hakijalle myös ulosottomenettelystä, täytäntöönpanotavoista ja ulosottomaksuista. Suurin hyöty oppaasta on uudelle työntekijälle, mutta hakijan neuvontaan tarvittavan laajan ja monipuolisen tietämyksen vuoksi, on oppaasta hyötyä myös muille työntekijöille.

Opinnäytetyön tuloksena on siis opas, jota voi käyttää apuna yksityisen hakijan neuvonnassa, tavanomaisimpiin ulosottoasioihin liittyen. Työssä ei käsitellä turvaamistoihin, osamaksutilityksiin eikä lapsen huolto ja tapaamisoikeutta koskeviin asioihin liittyviä erityispiirteitä. Tällä hetkellä ulosotossa ei ole olemassa mitään materiaalia, jossa olisi koottuna tärkeät seikat hakijan neuvontaan varten. Ulosottoviranomaisella on kuitenkin neuvontavelvollisuus, jolla on pyritty mm. siihen, että hakija saa asian vireille ilman, että hänen tarvitsisi hankkia asiantuntija-apua. Myös hallituksen esityksessä ulosottolain muuttamisesta koskien on korostettu neuvonnan merkitystä etenkin silloin, kun velkojana on luonnollinen henkilö. (HE 216/2001, 91) Toimeksiantajana työssä toimii Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottovirasto.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

2.1 Opinnäytetyön ongelman kuvaus

Luonnollisilla henkilöillä, jotka ovat hakijana ulosotossa, ei usein ole mitään tietoa velkojana toimimisesta ulosottoprosessissa ja heillä on monia kysymyksiä liittyen ulosottohakemuksen täyttämiseen ja täytäntöönpanomenettelyyn. Ulosottoasian vireilletuloon liittyy tiettyjä ulosottokaassa säädettyjä edellytyksiä, jotka ulosoton hakijaa neuvovan työntekijän on syytä tietää laadukkaasti neuvonnan takaamiseksi. Usein hakijoiden neuvonta liittyy ulosoton perusasioihin. Yksityisen hakijan neuvonta saattaa alkaa jopa siitä, että hänelle tulee kertoa, ettei ulosottomenettely ala automaattisesti tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen, vaan hänen tulee itse hakea ulosottoa.

Hakijan neuvonta vaatii asiakaspalvelijalta laajaa tietämystä ja ymmärrystä ulosoton toiminnasta. Erityisesti ulosoton uuden työntekijän on vaikea vastata hakijan kaikkiin kysymyksiin, sillä kysymyksiin vastaaminen vaatii ulosoton toiminnan kokonaisvaltaista ymmärrystä. Hakijoiden auttamiseen ja neuvomiseen tarvitaan usein avuksi työntekijää, joka on työskennellyt ulosotossa pitkään tai työskentelee juuri kysymystä vastaavassa työtehtävässä. Hakijan kysymykset liittyvät usein hakemuksen täyttämiseen ja perintämenetelmiin. Niihin vastaaminen edellyttää ulosottokaaren tuntemusta sekä ulosoton toiminta- ja perintämenettelyn hahmottamista.

2.2 Opinnäytetyöongelma

Opinnäytetyössä tutkitaan ulosottokaaren mukaiset ulosoton hakemisen ja vireilletulon edellytykset yksityisen hakijan näkökulmasta. Työn materiaali koostuu tiedoista, joita tarvitaan ulosottohakemuksen täyttämiseen ja hakijan neuvontaan. Tavoitteena on käytännöllinen opas, jonka avulla uusikin asiakaspalvelija osaa vastata hakijoiden kysymyksiin ja antaa heille tapauskohtaista neuvontaa. Opinnäytetyössä käsitellään ulosoton organisaatiota, ulosoton hakemista, vireilletulon edellytyksiä ja ulosottomenettelyä. Työstä ilmenee myös ulosoton hakijan oikeudet ja velvollisuudet yleisesti.

Työn ulkopuolelle on rajattu tiedot turvaamistoimiin, osamaksutilityksiin sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin asioihin liittyvät tiedot. Näihin asioihin liittyy omia erityispiirteitään, joita ei tässä työssä ole tuotu ilmi. Työn ulkopuolelle on myös rajattu sellaiset ulosottoasiat, joissa yksityinen henkilö ei voi toimia hakijana.

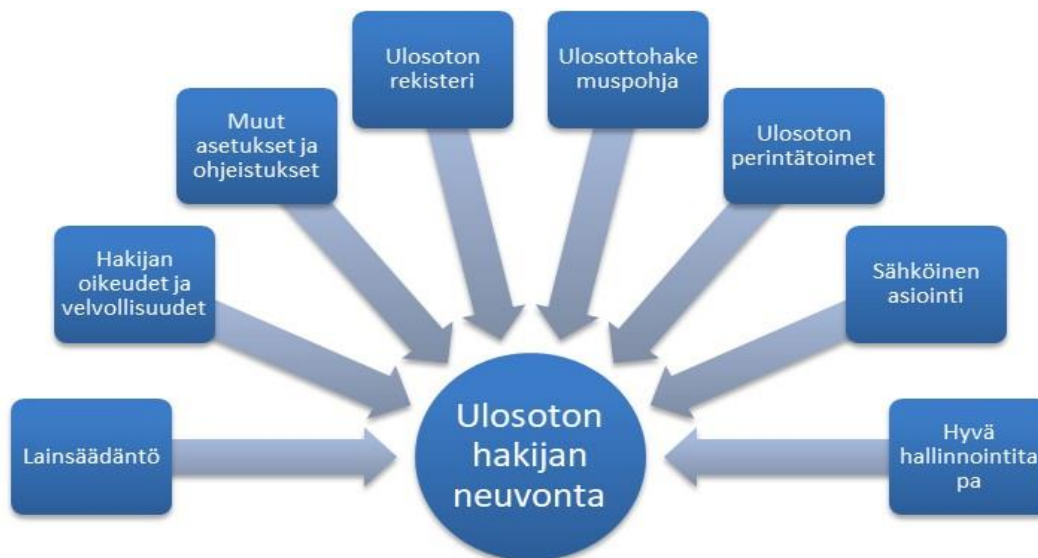
Opinnäytetyölläni pyrin vastaamaan kysymyksiin:

- Miten hakija voi saattaa asian ulosottovirastoon perittäväksi?
- Mitkä ovat ulosottoasian vireilletulon edellytykset?
- Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia hakijalla ulosottokaaren mukaan on?
- Mitä tietoja ulosottohakemukseen ulosottokaaren mukaan vaaditaan?
- Miten ulosotossa peritään rahasaatavia?

2.3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön tavoitteena on siis luoda opas ulosoton hakijana toimivan luonnollisen henkilön neuvomiseksi. Työssä käsitellään kattavaan neuvontaan tarvittavia tietoja, joista keskeisimpiä ovat hakijan oikeudet ja velvollisuudet, ulosoton hakemisen ja vireilletulon edellytykset sekä ulosoton perintämenettely. Työssä on kuvattu myös ulosoton organisaatio, sen tehtävät sekä ulosoton keskeiset oikeusperiaatteet. Pääosin työ pohjautuu ulosottokaaren 705/2007 mukaisiin säädöksiin. Työn lähdeaineisto koostuu lainsäädännöstä, oikeuskirjallisuudesta sekä asian liittyvistä asetuksista.

Teoreettinen viitekehys on muodostunut teoriaosuuden keskeisimmistä asioista ja sillä kuvataan opinnäytetyön tiedon perustaa. Teoreettinen viitekehys koostuu ulosoton hakijan oikeuksista ja velvollisuuksista, lainsäädännöstä, muista asetuksista ja ohjeistuksista, ulosoton rekisteristä, ulosoton perintämenettelystä, hakemusohjasta, hyvistä hallintotavoista ja sähköisestä asioinnista.

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys.

2.4 Käytettävät menetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytetään lainoppia eli oikeusdogmatiikkaa. Lainopin keskeisimpänä tutkimusongelmana on selvittää, mikä on oikeuden sisältö käsiteltävässä oikeusongelmassa. Lainoppi pyrkii antamaan vastauksen siihen, kuinka tilanteessa tulisi toimia voimassa olevan oikeusjärjestyksen mukaan. Lainopin tärkeä tehtävä on oikeusjärjestyksen sääntöjen tutkiminen ja erityisesti niiden sisällön selvittämiseen tähtäävä toimita eli tulkitseminen. Oikeusdogmatiikka rakentuu voimassa olevien oikeuslähteiden varaan ja käyttää niitä etusija- ja käyttöjärjestyssääntöjen osoittamassa järjestyksessä. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2010, 20)

Oikeuslähteeksi voidaan kuvailla sellaista perustelua, jonka nojalla ratkaisu tai oikeustieteellinen kannanotto voidaan löytää tai oikeuttaa juridisena ratkaisuna tai kannanottona. (Aarnio 2006, 287) Oikeuslähteet sisältävät informaatiota oikeuden sisällöstä. Tärkein oikeuslähde on laki tai muu säädös. Säädöstekstit ovat harvoin niin yksiselitteisiä, että oikeuden sisältö selviäisi vain säädöstekstistä. Oikeuden sisällön selvittämiseen voidaankin käyttää apuna muita oikeudellisia aineistoja, kuten säädösvalmisteluaineistoa, oikeustapauksia ja oikeuskirjallisuutta. (Koskinen & Virta 1996, 3)

Oikeuslähteet voidaan jakaa vahvasti velvoittaviin, heikosti velvoittaviin sekä sallittuihin oikeuslähteisiin. Vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä ovat laki ja maantapa ja heikosti velvoittavia ovat lainsäätäjän tarkoitus ja tuomioistuinratkaisut. Sallituista oikeuslähteistä saadaan informaatiota oikeuslähteiden sisällöistä, määritelmiä oikeuslähteiden käsitteistä ja niiden keskinäisistä järjestyksistä, sekä oppia oikeudellisten informaatiolähteiden sisällöstä ja käytöstä. (Koskinen & Virta 1996, 4)

Analysointimenetelmänä käytän sisällönanalyysia ja havainnointia. Sisällönanalyysin avulla tehdään toistettavia ja päteviä päätelmiä tutkimusaineiston suhteesta sen asia- ja sisältöyhteyteen. Menetelmän avulla voidaan tuottaa uutta tietoa, uusia näkemyksiä ja saattaa esiin piileviä tosiasioita. Havainnointi on myös melko suuressa osassa työn sisältävien aiheiden kokoamisessa. Havainnointi pohjautuu omaan työkokemukseeni, jota on kertynyt ulosottovirastossa työskennellessäni. Havainnointiin vaikuttaa harhattomuus ja täsmällisyys, ja sen luotettavuus koostuu edustavuudesta ja tarkkuudesta. (Anttila 2006, 291-292)

3 ULOSOTTO

3.1 Ulosoton organisaatio ja sen tehtävät

Ulosotto-organisaatio kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan (Linna 2008, 25). Ulosoton organisaatio koostuu keskushallinnosta ja sen alaisista paikallisista ulosottovirastoista. Keskushallintona toimii valtakunnanvoudinvirasto. Sen tehtäviin kuuluvat hallinnollinen ulosottotoimen yleinen johto, ohjaus, valvonta sekä ulosottolaitoksen palveluiden alueellisesta saatavuudesta huolehtiminen. (Ulosottokaari 705/2007, 1 luku 11-12 §). Valtakunnanvoudinviraston tehtäviä ovat mm. ulosoton toimintaedellytyksistä huolehtiminen, ulosottotoimen kehittäminen (yhdessä oikeusministeriön kanssa), kihlakunnanvoutien nimittäminen sekä joidenkin ulosottoviranomaisten toimintaa koskevien kanteluiden ja korvausvaatimusten ratkaiseminen. (Laki Valtakunnanvoudinvirastosta 519/2009, 2 §; Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 5)

Ulosottoviraston toimialue (ulosottopiiri) muodostuu yhdestä tai useammasta kihlakunnasta ja ulosottopiirejä on tällä hetkellä 22 kappaletta (UK 1 luku 11 § 3 mom.; Valtioneuvoston asetus ulosottopiireistä 865/2007, 1 §). Varsinaiset täytäntöönpanotehtävät kuuluvat ulosottovirastoissa toimiville ulosottoviranomaisille. Ulosottomiehinä toimivat kihlakunnanvoudit ja heidän alaisinaan kihlakunnanulosottomiehet. Kihlakunnanvoudi määrää kihlakunnanulosottomiehelle kuuluvat tehtävät. Käytännössä kihlakunnanulosottomiehet hoitavat melko itsenäisesti velallisensa. Velalliset jakautuvat asuinpaikkakuntansa mukaiseen ulosottopiiriin ja useissa piireissä tehtävät on jaettu kihlakunnanulosottomiehille velallisten sukunimen mukaan. Kihlakunnanvoudin tehtäviin kuuluvat velallisten erityistä juridista osaamista edellyttävät tehtävät ja huomattavaa julkisen vallan käyttämistä merkitsevät pakkokeinot. (Linna 2008, 26-28)

Ulosotto on valtion viranomainen, joka auttaa panemaan täytäntöön laiminlyödyn suoritusvelvoitteen. Ulosottovirastojen tehtäviin kuuluvat varsinaiset täytäntöönpanotehtävät ja niihin sisältyvät lainkäyttöpäätökset. Ulosotossa täytäntöönpantavat velvoitteet voivat olla rahavelvoitteita, velvoite luovuttaa omaisuutta, panna täytäntöön takavarikko tai muu turvaamistoimi taikka hallintolainkäytössä ja hallintomenettelyssä asetettu velvoite. (UK 1 luku 1 §; Linna & Leppänen 2014, 32) Tavallisin ulosottojärjestelmän avulla pakkotäytäntöönpantava suoritusvelvoite on siis kuitenkin maksamaton rahavelka.

Ulosotto on lakisääteistä menettelyä, jossa velallisen velkavastuu viime kädessä toteutetaan (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.1.1). Ulosotto on osa siviiliprosessia: tuomioistuimien tutkii kantajan vaatimuksen oikeellisuuden oikeudenkäynnissä ja ulosotto panee täytäntöön tuomioistuimen antaman tuomion. Pakkotoimin tapahtuva ulosotto on kuitenkin tarpeen vain silloin, jos vastaaja ei vapaaehtoisesti täytä velvoitettaan. Ulosoton tehtävänä on siis julkista valtaa käyttämällä antaa oikeussuojaa ulosoton hakijan ulosottooperusteessa todetulle oikeudelle. (Linna & Leppänen 2005, 15-16)

Vaikka ulosottoa hoitaa hallintoviranomainen, sitä ei luokitella hallinnoksi, vaan lainkäytöksi. Ulosotto jatkaa oikeudenkäynnin keskeistä tarkoitusta eli oikeussuojan antamista toteuttamalla oikeudenkäynnin voittapuolen oikeuden konkreettisesti. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.1.12)

Tuomioissa vahvistetun oikeuden täytäntöönpano turvaa myös ihmisoikeuksiin kuuluvan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista. Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin jäisi melko näennäiseksi, jos tuomiolla vahvistettua oikeutta ei laitetaisi konkreettisesti täytäntöön. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.1.12) Ulosoton varsinaisen tehtävän välillisenä tuotteena ulosotto pitää yllä yleistä maksumoraalia ja muiden velvoitteiden noudattamista. Tehokas ulosotto vaikuttaa siihen, että ihmiset yleensä maksavat velkansa sekä hoitavat muut velvoitteensa vapaaehtoisesti. (Linna & Leppänen 2014, 33)

3.2 Ulosoton keskeisiä periaatteita

Oikeusperiaatteet ovat oikeussääntöjen ohella oikeusnormeja, ja niitä voidaan kuvailla yhteiskunnallisten, eettisten ja moraalisten arvojen oikeudellisiksi ilmentymiksi. Oikeusperiaatteet saavat oikeuslähteistä institutionaalisen tuen. Ulosoton oikeusperiaatteita on oikeuskirjallisuudessa luokiteltu eri tavoilla, eikä yksimielisyyteen ole päästy siitä, mitkä ovat keskeisimmät periaatteet ja niiden painoarvo tulkintatilanteissa. Osa ulosotto-oikeuteen kuuluvista periaatteista kuvaa ennemminkin ulosottomenettelyä kuin varsinaisia oikeusperiaatteita ja osa periaatteista taas on mahdollista luokitella ulosoton tavoitteiksi. Vaikka ne eivät kaikilta osin täyttäisikään oikeusperiaatteeseen määritelmää, säännösten tulkinnassa on kuitenkin tärkeää tuntea piirteet ja tavoitteet. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.2.3.1)

Ulosotossa noudatetaan asianmukaisuuden ja puolueettomuuden periaatetta. Täytäntöönpanotehtävät tulee suorittaa joutuisasti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ilman, että vastaajalle tai sivulliselle aiheutetaan suurempaa haittaa kuin täytäntöönpanon tarkoitus vaatii. Ulosottomiehen tulee myös edistää vastaajan omatoimisuutta ja asianosaisten välistä sovinnollisuutta ulosottoasiassa sopivalla tavalla. (UK 1 luku 19 §) Asianmukaisuusperiaatteen mukaan ulosottomiehen on toimittava asiallisesti hoitaessaan työtehtäviään. Lisäksi edellytetään harkintavallan käyttämistä siten, että samankaltaisissa tapauksissa toimitaan yhdenmukaisin kriteerein. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.2.3.2)

Puolueettomuudella taas tarkoitetaan sitä, että ulosottomiehen täytyy suhtautua kumpaankin osapuoleen tasapuolisesti ja huolehtia kummankin oikeuksista ja eduista. Ulosottomiehen tulee myös suhtautua tasapuolisesti muihin asianosaisiin ja kohdella yhdenvertaisesti velallisen useita eri velkojia. Ulosottoviranomaiset ovat riippumattomia ja puolueettomia lainkäyttöviranomaisia. Ulosottomiehen toiminnan on oltava myös ulkopuolisten silmin, objektiivisesti arvioiden puolueetonta. Ei siis riitä se, että ulosottomies itse kokee toimivansa tasapuolisesti. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.2.3.7; Linna & Leppänen 2014, 45)

Joutuisuus- ja tehokkuusperiaatteilla tarkoitetaan ulosottomiehen täytäntöönpanotoimien nopeutta ja tuloksellisuutta saatavan perimiseksi sekä muiden velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Viipyminen ei ole hakijan odotuksen mukaista, eikä se usein palvele velallisenkaan etua mm. lisääntyvien viivästyskorkojen takia. Tehokkuudella on myös yleisempää yhteiskunnallista vaikutusta ulosoton uskottavuuden ja luottoyhteiskunnan toimivuuden kannalta. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.2.3; Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 7) Tehokas ulosotto luo uskottavuutta, koska se antaa yhteiskunnalle viestin siitä, että velvoitteiden välttely ei kannata. Tehokkuuteen ei kuitenkaan pyritä hinnalla millä hyvänsä, vaan vastapainona huomioidaan tarkoituksenmukaisuus-, suhteellisuus- ja kohtuullisuusperiaatteet. (Linna & Leppänen 2014, 36; Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 7)

Suhteellisuusperiaatetta pidetään tehokkuusperiaatteen vastapainona ulosotossa. Myöskään suhteellisuusperiaatteen mukaan vastaajalle tai sivulliselle ei saa aiheuttaa suurempaa haittaa, kuin täytäntöönpanon tarkoitus vaatii. Lisäksi täytäntöönpanotoimen tulee olla oikeasuhtainen, mikä ilmenee esimerkiksi ulosottokaaren 4 luvun 16 §:n turhan ulosmittauksen kieltona. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.1.2.3). Tehokkuus ja oikeusturva on asetettava ulosottokäytännössä oikeaan suhteeseen toisiinsa nähden. Ulosoton toimen on oltava täytäntöönpanon kannalta tarpeellinen, mutta myös keinona oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden. Täytäntöönpanotoimi ei siis saa olla tavoitteen kannalta ylimitoitettu. (Linna & Leppänen 2014, 39) Ulosmittauksen kohtuullisuus ilmenee useissa ulosottokaaren säännöksissä, kuten esim. ulosmittauskielloissa, erottamiseduissa, ulosmittausjärjestyksissä, suojaosuuksissa ja palkan ulosmittauksen helpotuksissa, joita ovat mm. vapaakuukaudet ja heikentyneen maksukyvyyn huomioiminen (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 7).

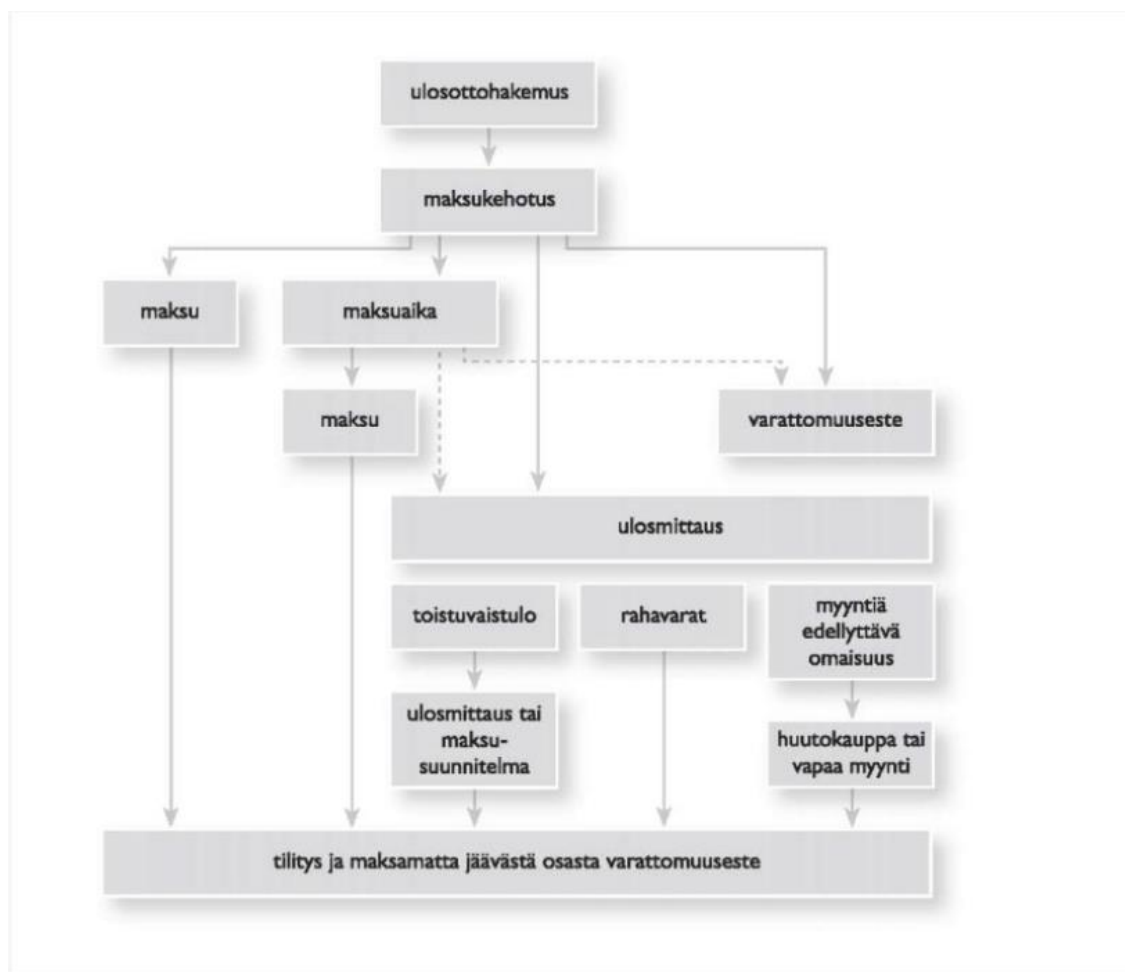
3.3 Ulosottomenettelyn päävaiheet

Ulosottomenettely alkaa velkojan täytäntöönpanovaateen esittämisestä ulosottolaitokselle, eli ulosottohakemuksen toimittamisella. Jos ulosottoasian vireilletulon edellytykset ovat kunnossa, asia siirtyy täytäntöönpanoon ja velalliselle lähetetään vireilletuloilmoitus sekä maksukehotus. (Linna & Leppänen 2014, 222) Vireilletulo ilmoituksessa on mm. vireilletulopäivä, maksukehotus sekä ilmoitus siitä, että muu kuin toistuvaistulon ulosmittaus voidaan toimittaa ennakoilmoitusta antamatta, jos on aihetta olettaa, että ilmoitus vaikeuttaisi täytäntöönpanoa tuntuvasti. Maksukehotuksessa asetetaan määräpäivä, jolloin saatava on viimeistään suoritettava ulosottomiehelle. (UK 3 luku 33 § 1 mom.; UK 4 luku 5 § 1 mom.) Maksukehotus johtaa usein velan maksuun, jos velallisella vain on rahaa maksaa velka (Linna & Leppänen 2014, 222).

Velallisen pyynnöstä ulosottomies saa antaa erityisestä syystä maksuaikaa, jos velallinen todennäköisesti maksaa saatavan maksuaikaa saatuaan. Jos saatavaa ei kuitenkaan ole maksettu määräpäivänä, toimitetaan ulosmittaus. (UK 4 luku 6 § 1 mom.) Maksuvelvoite pannaan täytäntöön siten, että velalliselle kuuluvaa omaisuutta aletaan ulosmittaamaan, hakijan saatavan suorittamiseksi tarvittavan määrän verran. Omaisuutta ulosmitataan ulosottokaassa säädetyn ulosmittausjärjestyksen mukaan. Ensisijaisesti ulosmitataan rahaa tai rahasaatavaa taikka palkkaa, eläkettä tai muuta toistuvaistuloa. Toissijaisesti ulosmitataan muuta irtainta omaisuutta ja kolmanneksi kiinteää omaisuutta. Vasta viimeisenä järjestyksessä voidaan ulosmitata omaisuutta, jota velallinen tarvitsee vakituiseksi asunnokseen, välttämätöntä toimeentuloaan varten, tai sellaisia tuotantovälineitä, joita velallinen tarvitsee liike- tai elinkeinotoiminnan jatkamiseksi. (UK 4 luku 24 § 1 mom.)

Maksuvelvoitetta koskeva asia voi päättyä joko lopputilitykseen (jos asia tulee maksetuksi) tai vaihtoehtoisesti ulosottomiehen toteamaan esteeseen. Jos ulosotossa on ulosmittu myyntiä edellyttävää omaisuutta, kuten ajoneuvo tai kiinteistö, omaisuus myydään joko huutokaupalla tai vapaalla myynnillä. Kertyneet rahavarat tilitetään velkojille. Jos hakijan saatava ei tule perityksi ulosottoteitse, lähetetään hakijalle siitä ilmoitus eli estetodistus. (UK 3 luku 94 §, 96 §; Linna 2008, 42)

Maksuvelvoitteen täytäntöönpano yksinkertaistettuna:

Kuvio 2. Maksuvelvoitteen täytäntöönpano. (Linna 2008, 42)

3.4 Ulosoton rakenneuudistus

Ulosotossa on meneillään rakenneuudistus, jonka on tarkoitus toteutua vuoden 2018 loppuun mennessä. Suunnitelman mukaan 22 ulosottoviraston ja valtakunnanvoudinviraston sijaan muodostettaisiin yksi valtakunnallinen virasto, Ulosottolaitos. Valtakunnanvoudinvirastolle nykyisin kuuluvat operatiivisen johdon ja ohjauksen tehtävät siirrettäisiin uudessa organisaatiossa lainkäyttöorganisaation hallintoa keskitetyksi hoitavalle Ulosottolaitoksen keskushallinnolle. Ulosottolaitosta johtaisi valtakunnanvoudi sekä hänen apunaan apulaisvaltakunnanvoudi ja heillä olisi ulosottomiehen asema. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 15)

Esityksen mukaan kihlakunnanvoutien ja maakunnanvoudin alaisina toimisivat ulosottoylitarkastajat ja ulosottotarkastajat. Täytäntöönpano jaettaisiin perustäytäntöönpanoon, laajaan täytäntöönpanoon ja erityistäytäntöönpanoon. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 15-20)

Uudessa organisaatiossa perustäytäntöönpano olisi sellaisten maksuvelvoitteiden täytäntöönpanoa, jotka voitaisiin käsitellä nopeasti, velallista tapaamatta ja lähtökohtaisesti sähköisin menetelmin. Perustäytäntöönpanoa hoitaisivat uusi henkilöstöryhmä, ulosottotarkastajat, jotka omaisivat ulosottomiehen aseman ja ulosottoimet toimitettaisiin keskitetysti asianomaisessa toimintayksikössä. Perustäytäntöönpanossa tarkistaja panisi täytäntöön vain maksuvelvoitteita ja se koskisi vain sellaisia velallisia, joiden velat kertyisivät kohtuullisessa ajassa ilman, että täytäntöönpano vaatisi realisoitavan omaisuuden ulosmittausta. Yhteydenpito velalliseen tapahtuisi kirjeitse, puhelimitse tai sähköisin menetelmin. Perustäytäntöönpanon keskittämällä tavoitellaan yhtenäistä massaluontoista asioiden käsittelyä ja sitä kautta edistetään oikeusvarmuutta. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 16-20)

Laajan täytäntöönpanon ulosottomiehellä olisi sama toimivalta kuin kihlakunnanulosottomiehellä on tälläkin hetkellä ja heidän nimikkeensä olisi ulosottoylitarkastaja. Laajassa täytäntöönpanossa pantaisiin täytäntöön kaikkia ulosottokaassa tarkoitettuja velvoitteita ja turvaamistoimia. Laajaa täytäntöönpanoa toimittavat ulosottomiehet erikoistuisivat siis enemmän selvitystyötä edellyttävien ulosottoasioiden hoitamiseen, mikä tehostaisi vaativien velallisten ja ulosottoasioiden täytäntöönpanoa. Laaja täytäntöönpano on suunniteltu toimitettavan alueellisissa toimintayksiköissä. Velallisen vastaava ulosottomies määräytyisi nykyisen tavan mukaan vastaajan koti- tai asuinpaikan tai toimipaikan mukaan. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 16-18)

Erityistäytäntöönpano vastaisi nykyistä ulosoton erikoisperintää. Erityistäytäntöönpanoa toimitettaisiin keskitetysti asianomaisessa toimintayksikössä, eikä velallisen vastaava ulosottomies olisi riippuvainen vastaajan asuin- tai kotipaikan tai toimipaikan sijainnista. Erityistäytäntöönpanossa hoidettaisiin nykyisessäkin erikoisperinnässä käsiteltäviä asioita ja velallisia. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 16-20)

Organisaatiomuutoksen ja tehtävien uudelleen jakamisen ohella on tarkoitus uudistaa ulosottolaitoksen palkkausjärjestelmät ja säästötavoitteiden toteuttaminen tapahtuukin pääosin palkkakustannuksia pienentämällä. Täytäntöönpanon jaottelulla ei olisi kovin heikentävää vaikutusta velkojen asemaan, eikä heille tilitettävien kertymien määrään. On kuitenkin ennustettu, että vuosien 2019–2020 aikana ulosoton toimintamenot mahdollisesti nousisivat ja perintätulos voisi laskea hieman. (Valtakunnanvoudinvirasto 2017, 16-20)

4 ULOSOTON HAKEMINEN

4.1 Ulosoton hakemisesta yleisesti

Ulosottoa voidaan hakea kirjallisella hakemuksella tai sähköisellä viestillä. Sähköisen hakemuksen voi toimittaa faksilla, sähköpostilla tai internetin kautta. Hakemus toimitetaan vastaajan asuin- tai kotipaikan ulosottomiehelle tai muulle paikalliselle ulosottoviranomaiselle. Ulosottihakemuksen voi siis toimittaa mihin tahansa ulosottopiiriin. (UK 1 luku 6 § 1 mom.; Lindström 2014, 392) Kirjallinen hakemus voi olla oikeusministeriön laatima hakemus pohja, mutta sen ei tarvitse olla määrämuotoinen. Vapaa muotoinen hakemus hyväksytään, jos siinä on ulosottokaaren 3 luvun 2 §:ssä säädetyt tiedot. (Linna & Leppänen 2014, 226)

Vähimmäisvaateet ulosottihakemuksen sisällöstä koostuu hakijan, asiamiehen ja vastaajien tiedoista, saatavan tiedoista, ulosottooperusteen tiedoista ja täytäntöönpanotavan tiedosta, jos hakija hakee normaalia suppeampaa perintää tai passiivirekisteröintiä. (UK 3 luku 2 §) Jos kyseessä on kirjallinen hakemus, laatijan on allekirjoitettava se (UK 3 luku 1 § 1 mom.). Mikäli hakemus on puutteellinen, hakijaa tulee kehottaa määräajassa täydentämään hakemustaan, mikäli täydentäminen on asian käsittelyn kannalta tarpeellista. Jos puuttuva tieto on helposti itse hankittavissa, täydennystä on tarpeetonta vaatia. Vähäinen puutteellisuus tulee myös silloin jättää huomioimatta, jos se ei vaikuta asiaan. Jos hakijalle lähetetään täydentämispyyntö, se tulee yksilöidä ja ilmoittaa hakijalle selkeästi miltä osin ja miten hakemusta pitää täydentää. (UK 3 luku 4 § 1 mom.; Linna & Leppänen 2014, 226)

Ulosottoviranomaisen on tarvittaessa muutenkin neuvottava hakijaa asian vireillepanossa. Neuvontavelvollisuus seuraa myös ulosottokaaren 1 luvun 19 § ja 20 §:n mukaista asianmukaisuuden ja avoimuuden vaatimusta. Neuvontavelvollisuudella on pyritty siihen, että myös tavallinen kansalainen saisi asian vireille ilman, että hänen tarvitsisi hankkia asiantuntija-apua. (UK 3 luku 4 § 1 mom.; Linna & Leppänen 2014, 226)

4.2 Vireilletulo ja sen oikeusvaikutukset

Ulosottoasia tulee vireille, kun ulosottohakemus on saapunut ulosottoviranomaiselle. Ulosottohakemuksen ja muiden asiakirjojen saapumispäivä on se päivä, jolloin lähetys saapuu toimipaikkaan tai postilokeroon (UK 1 luku 6 § 2 mom.). Jos hakemus on tehty sähköisesti, vireilletulopäivä on se päivä, jona viesti on saapunut ulosottoviranomaiselle tai hakemus on rekisteröitynyt järjestelmään. Ulosottoasian vireilletulopäivä on siis hakemuksen saapumispäivä, jollei myöhemmin käy ilmi, ettei vireilletulon edellytyksiä ole ollut. Jos hakija ei ole täydentänyt hakemusta kolmen viikon määräajan jälkeen, vireilletulon ajankohta on liitteen saapumispäivä, jos asian hakemusta ei ole vielä palautettu hakijalle. (UK 3 luku 7-8 §; Linna 2008, 61)

Asianmukaisella ulosottohakemuksella saa ulosottoasian vireille. Vireilläolon suurin merkittävin oikeusvaikutus on ulosottomiehelle syntyvä toimivalta ja tätä myötä myös toimivellisuus. Ulosottomiehen on joutuisasti alettava etsimään velallista ja hänen omaisuuttaan. Tärkeä oikeusvaikutus on myös se, että ulosoton oma muutoksenhakujärjestelmä tulee sovellettavaksi. Kun ulosottoasia on vireillä, asianosaiset voivat tehdä väitteitä, vaatia ulosottomieheltä itseoikaisua ja tehdä ulosottovalituksen käräjäoikeuteen tai nostaa täytäntöönpanoriitakanteita. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.3.)

Vireilläolon ulkopuolella asianosaisten tulee ajaa palautus- ja korvauskanteitansa yleisissä tuomioistuimissa. Täysmittaiseen oikeudenkäyntiin turvautuminen tuo yleensä viivettä, kustannuksia ja on epävarmaa. Nämä jälkiriidat ovatkin hyvin harvinaisia. Hakijan etuun sopiikin sen sijaan paremmin ulosoton asiallinen ja ajallinen muutoksenhakujärjestelmä. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.3.)

Oikeusvaikutuksena vireilläolossa on myös vanhentumislain 728/2003 mukainen 11.1 §:n vanhentumisen katkaisu, jota on myös käsitelty työssä tarkemmin. Vanhentuminen ei kuitenkaan katkea, jos hakija peruuttaa hakemuksen, ennekuin asia on saatettu velallisen tietoon. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.3.)

4.3 Hakijan ilmoitusvelvollisuus ja korvausvastuu

Hakijalla on velvollisuus viipymättä ilmoittaa, jos jotkin hakemuksessa ilmoitetuista tiedoista muuttuvat ulosottoasian vireilläolon aikana. Hakijan tulee ilmoittaa myös tiedot maksusuorituksista, jos velallinen on suorittanut velkaa jotain muuta kuin ulosoton kautta. (UK 3 luku 3 §) Tämä tarkoittaa sitä, että hakija on itse vastuussa ilmoittamiensa tietojen ajantasaisuudesta, kuten osoitteen paikkansapitävyydestä (HE 216/2001, 94). Lisäksi on syytä huomioida, että ulosoton rekisteri ei päivitä hakijoiden ja asiamiesten yhteystietoja esim. väestötietorekisteristä automaattisesti, vaan tietoja päivitetään vain ja ainoastaan hakijan ilmoituksesta.

Ulosottokaareissa on myös säädetty, että jos ulosottoperusteena oleva tuomio kumotaan tai sitä muutetaan, hakijan tai sen velkojan, joka on nostanut varoja, on palautettava varat korkolain mukaisine korkoineen ulosottomiehelle. Jos hakija ei palauta varoja, ulosottomies voi vastaajan pyynnöstä periä varat siltä, joka on ne nostanut. Samoin, jos ulosottoperusteena oleva tuomio kumotaan tai sitä muutetaan ja hakija on saanut haltuunsa omaisuutta, tulee hänen palauttaa omaisuus tuottoineen tai ulosottomies voi vastaajan pyynnöstä noutaa kyseisen omaisuuden haltuunsa. (UK 2 luku 16 §)

Hakijan pitää korvata vastaajalle kaikenlainen täytäntöönpanosta ja sen peruuttamisesta aiheutunut vahinko, jos täytäntöönpano peruutetaan tuomion kumoamisen tai muuttamisen vuoksi. Korvausta koskeva kanne on kuitenkin nostettava jo vuoden kuluessa siitä, kun ulosottoperustetta koskevassa asiassa annettu tuomio on saanut lainvoiman ja täytäntöönpano on peruutettu. Kantajan tulee myös viipymättä antaa kanteen vireillepanosta tieto ulosottomiehelle. (UK 2 luku 17 §; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.1.2)

Muissa kuin yllämainituissa tilanteissa, hakija on tuottamusvastuussa vahingosta ja silloin noudatetaan vahingonkorvauslain säännöksiä. Vahingonkorvauslain mukaan hakijan on tahallisesti tai tuottamuksesta aiheutettava vahinko, jotta korvausvastuu täyttyy. (Vahingonkorvauslaki 412/1974, 1 § 1 mom.) Tahallisesta tuottamuksesta katsotaan olevan kyse ainakin silloin, kun velkoja on hakenut ulosottoa, vaikka saatava on maksettu tai muutoin lakannut. Hakijan tulee siis noudattaa ilmoitusvelvollisuuttaan koko ulosottoasian vireilläoloajan. Jos hakija ei noudata velvollisuuttaan, ulosotto voidaan myös mahdollisesti keskeyttää tai peruuttaa. (UK 3 luku 3 § 2 mom.; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.1.2)

5 ULOSOTTOHAKEMUKSEN TÄYTTÄMINEN

5.1 Hakijan ja vastaajan tiedot

Ulosoton hakijalla tarkoitetaan sitä, joka on hakenut täytäntöönpanoa ja vastaajalla sitä, jota vastaan täytäntöönpanoa on haettu. Hakijan asiavaltuus perustuu ulosotto-perusteeseen. Hakijana ulosotossa toimii siis se, jolle tuomiolauselmassa on veloitettu suorittamaan saatavia. Hakija voi kuitenkin siirtää asian kolmannelle osapuolelle ja tällöin on myös toimitettava kirjallinen siirtokirja. Jos ulosotto-perusteessa oleva velvoite on sidoksissa hakijaan henkilökohtaisesti, siirto ei ole mahdollinen. Tällaisia asioita ovat mm. elatusapuasiat sekä jotkin tekemisvelvoitteet. (Linna & Leppänen 2014, 258-260)

Hakemuksessa on oltava hakijan nimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, ja maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa myös tilinumero (UK 3 luku 2 § 1 mom. 1 k.). Lisäksi hakija voi hakemuksessa ilmoittaa sähköpostiosoitteensa ja viitteen (Liite 1). Hakija voi myös ilmoittaa, että hänen yhteystietonsa ovat salaisia (UK 3 luku 2 § 3 mom.). Säännös on lähinnä informatiivinen ja sillä on haluttu halutaan kiinnittää erityistä huomiota hakijan yhteystietojen suojaan. Hakijan tiedot eivät ole ulosottoasiassa yleisöjulkisia lukuun ottamatta 1 luvun 31 §:ssä tarkoitettua kahden vuoden todistusta, josta tulee ilmi vastaajan ulosottoasiat kahden vuoden ajalta sekä sillä listalla olevien hakijoiden nimet. (HE 216/2001, 94)

Hakijan yhteystietoja ei merkitä myöskään asianosaisille annettavaan tulosteeseen, vaan niiden luovuttamista harkitaan erikseen tapauskohtaisesti. (HE 216/2001, 94)

Hakemukseen tulisi merkitä vastaajan nimi ja vastaajan henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus, osoite ja puhelinnumero (UK 3 luku 2 § 1 mom. 3 k.). Vastaajan kaikkien yhteystietojen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole asian vireilletulon edellytys, sillä ulosottoviranomaiset pyrkivät tarvittaessa selvittämään, kenestä vastaajasta on kysymys. Täytäntöönpanotoimiin ei kuitenkaan voida ryhtyä ennekuin vastaaja on tiedossa, sillä asian vireilletulo ja täytäntöönpano edellyttävät, että suoritusvelvolliseksi määrätty henkilö käy ilmi ulosottoperusteesta (UK 1 luku 2 § 1 mom.; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.2.3.1).

Hakija voi halutessaan ilmoittaa hakemuksessa tietonsa vastaajan työpaikasta ja omaisuudesta (Liite 1). Jos asiaan liittyy useampi vastaaja, tulee ulosottihakemukseen yksilöidä kunkin vastaajan tiedot, jota kohtaan ulosottoa haetaan. Jos asia on jo valmiiksi vireillä toista vastaajaa kohtaan, hakijan tulisi kirjata myös tämä hakemukseen. Tämä auttaa varmistamaan, että samanaikaista ulosottoa edellyttävissä tilanteissa toiminta pystytään ulosotossa koordinoimaan myös silloin, kun ulosottoasia pannaan vireille eri velallisia vastaan eri aikoina. (HE 216/2001, 92-93)

5.2 Asiamies ja valtakirja

Ulosottomenettelyssä saa käyttää asiamiestä ja avustajaa, jollei muualla toisin säädetä. Asiamiehenä tai avustajana ei kuitenkaan saa toimia 1 luvun 16 §:ssä tarkoitettu ulosottomiehen läheinen. (UK 3 luku 10 §) Asiamiehen on esitettävä päämiehensä allekirjoittama avoin asianajovaltakirja. Asianajaja, julkinen oikeusavustaja ja luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja saavat edustaa päämiestään esittämättä valtakirjaa, jollei ulosottomies toisin määrää. (UK 3 luku 11 § 1 mom.)

Varojen nostamiseen tai omaisuuden haltuun ottamiseen on kaikilla asiamiehillä oltava siihen nimenomaisesti oikeuttava valtakirja (Tilitysvaltakirja). Tilitysvaltakirja tulee toimittaa alkuperäisenä tai sellaisella sähköisellä viestillä, jonka lähettäjä voidaan yksilöidä vahvaa sähköistä tunnistamista käyttäen. (UK 3 luku 11 § 2 mom.)

Jos ulosottomies epäilee valtakirjan aitoutta, hän voi vaatia asiamiestä toimittamaan sen myös alkuperäisenä (UK 3 luku 11 § 2 mom.). Tilitysvaltakirjaan tulee erikseen yksilöidä se, että asiamiehellä on oikeus nostaa ulosmitattuja varoja ja ottaa omaisuus haltuunsa. Tämä erottaa tilitysvaltakirjan aiemmin mainitusta avoimesta asianajovaltakirjasta. Tilitysvaltakirja tulee toimittaa ulosottoon jokaisen ulosottokerran yhteydessä ja se on voimassa myös passiivirekisteröinnin ajan. (Lindström 2014, 396)

5.3 Saatavat ja verokortti

Hakijan on hakemuksessa ilmoitettava saatavan määrä. Hakijan ei tarvitse itse laskea erikseen pääomaa ja korkoa, vaan riittää, että hän ilmoittaa hakemuksessa ne suoritukset, jotka velallinen on maksanut ulosottoperusteen antamisen jälkeen tai edellisen ulosottokerran jälkeen. Korkojen vuoksi on tärkeää ilmoittaa maksusuorituksen määrän lisäksi myös maksupäivämäärä. (UK 3 luku 2 § 1 mom. 4 k.) Saatavalla tarkoitetaan ulosottoperusteessa vahvistettua pääomaa, pääomalle laskettavaa korkoa, kuluja korkoineen tai sitä osaa edellä mainituista, johon hakija on rajoittanut hakemuksensa (UK 1 luku 4 §). Hakija ei voi hakea enempää kuin ulosottoperusteessa on veloitettu, mutta vähemmän voi hakea. Hakija voi hakemuksessaan siis rajoittaa, kuinka laajalti ulosottoperuste pannaan täytäntöön. (Linna & Leppänen 2005, 204)

Elatusapusaatavia ovat vahvistetussa sopimuksessa tai tuomiossa veloitettu kuukausittainen elatusapu, korko sekä indeksikorotukset. Hakijan ei tarvitse elatusavuissaan laskea korkoa tai indeksikorotuksia itse, vaan ulosottoviranomaiset laskevat ne. Hakijan on kuitenkin hakemuksessa erikseen mainittava haluavansa periä elatusapuvelkaa korkoineen ja indeksikorotuksineen. Oikeusministeriön tekemässä elatusapuhakemuksessa on oma kohtansa viivästyskoron vaateelle (Liite 2). Määräajoin suoritettava elatusapu ja sille laskettava viivästyskorko on perittävä elatusvelvolliselta viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona elatusapu on erääntynyt. Hakija ei voi hakea tätä vanhempia elatusapuvelkoja. (Laki lapsen elatuksesta 704/1975, 16 luku 16 c § 1 mom.)

Elatusavun viivästyskoron periminen kuitenkin edellyttää, että asiassa esitetään selvitys, jonka perusteella viivästyskorko voidaan laskea. Jos hakija hakemuksessaan vaatii korkoja perittäväksi, viivästyskorkoa saa periä ulosottoin, vaikka korkoa ei olisi vahvistettu maksettavaksi. (Laki lapsen elatuksesta, 16 b §) Indeksikorotuksella tarkoitetaan elatusavun korottamista elinkustannusindeksin nousua vastaavasti ja se tapahtuu kalenterivuositain aina vuoden alussa. Kun vahvistettu elatusapupolimus annetaan täytäntöönpanoviranomaiselle, ulosottoviranomaisen on viran puolesta tehtävä siihen merkintä korotetusta määrästä. (Laki eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin 583/2008, 2-3 §)

Hakijan saataviin liittyen tulisi huomioida myös se, että jos hakija hakee ulosottope-
rusteen mukaan saatavaa, joka on veronalaista ansiotuloa, hänen tulee toimittaa myös verokortti. Tällaista saatavaa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke, sekä tällaisten tulojen sijaan saadut etuudet tai korvaukset. (Tuloerolaki 1535/1992, 61 §) Ulosottoviranomainen on ennakonpidätysvelvollinen ulosotosta kertyneistä varoista (Ennakkoperintälaki 1118/1996, 9 § 2 mom.). Ennakonpidätys toimitetaan 60 % suuruisena, jos hakija ei missään vaiheessa toimita verokorttia (Ennakkoperintäasetus 1124/1996, 3 §).

5.4 Täytäntöönpanotavat ja passiiviperintä

Täytäntöönpanotapoja ovat normaaliperintä ja suppea perintä. Jos täytäntöönpanotavasta ei ole mainintaa hakemuksessa, ryhdytään normaaliin ulosottoon. (Lindström 2014, 404) Normaalissa ulosottomenettelyssä ulosottomies voi ulosmitata sen määrän verran, että velkojien saatavat ja ulosotosta aiheutuneet kulut tulevat maksetuksi. Ulosottomiehellä on velvollisuus selvittää velallisen olinpaikka ja etsiä omaisuutta olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. (Koulu & Lindfors 2016, 188) Velalliselta voidaan ulosmitata hänelle kuuluvaa irtainta tai kiinteää omaisuutta. Ensimmäisessä ulosmitataan rahaa, toisissa irtainta omaisuutta, kolmantena kiinteää omaisuutta ja vasta viimeisenä sellaista omaisuutta, jota velallinen asunnokseen, välttämättömä toimeentuloa varten sekä elinkeinotoiminnan jatkamiseksi välttämättömät tuotantovälineet. (Bräysy 2013, 47)

Hakija voi halutessaan hakea myös normaalia suppeampaa ulosottoa. Hakijan hakiessa suppeaa ulosottoa, sitä tulee pyytää nimenomaisesti hakemuksessa. On kuitenkin huomioitava, että suppeaa perintää haettaessa ei voi hakea passiiviperintää. Myöskään silloin, jos asialla on useita velallisia, suppeaa ulosottoa ei voi valita täytäntöönpanotavaksi. (UK 3 luku 2 § 3 mom.; Linna & Leppänen 2014, 522)

Suppeassa ulosotossa selvitetään velallisen olinpaikka ja siinä voidaan ulosmitata toistuvaistuloa, veronpalautuksia sekä muuta sellaista omaisuutta, jota ei tarvitse muuttaa rahaksi. Toistuvaistuloa on edellä mainittujen lisäksi palkka, eläke, elinkeinotulo ja ulosmittauskelpoinen sosiaalietuus. Ulosottomies etsii tällaista omaisuutta tarkastamalla velallisen varallisuustietoja rekistereistä ja suorittamalla muita vastaavia toimia, niin kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Muilta osin asiassa menetellään samoin tavoin kuin tavallisessa ulosottoasiassa. Hakija voi asian vireilläolon aikana peruuttaa suppeaa ulosottoa koskevan rajoituksen, jolloin ulosottomies alkaa etsimään velalliselle kuuluvaa omaisuutta normaalin perintätavan mukaan. (UK 3 luku 105-106 §; Linna & Leppänen 2014, 523)

Passiiviperintää voi hakea, jos hakija on hakenut normaalia ulosottoa. Passiiviperintäpyyntö on ilmoitettava hakemuksessa. Passiiviperintäpyynnön voi esittää myös myöhemmin, niin kauan, kun asia on täytäntöönpanossa. Passiiviperintä tarkoittaa ulosottoasian jäämistä ulosoton rekisteriin passiivisaatavaksi, varattomuusesteen tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteen toteamisen jälkeen. Passiivirekisteröinti on voimassa kahden vuoden ajan estetodistuksen päivämäärästä. Passiivisaatavaksi merkitseminen ei kuitenkaan jatka ulosottoasian vireilläoloa. (UK 3 luku 102 §)

Passiiviperinnän aikana ulosottomies ei etsi velalliselle kuuluvaa omaisuutta tai selvitä velallisen olinpaikkaa. Mikäli velalliselta kuitenkin löytyy ulosmittauskelpoista omaisuutta, se voidaan ulosmitata passiivisaatavan suorittamiseksi, jollei siihen ole jotain muuta estettä. Ulosmittauspätös tai väliaikaistoimi palauttaa passiivirekisterissä olevan asian vireille. Vireilläolon päättymisen jälkeen saatava merkitään tarvittaessa uudelleen passiivirekisteriin, jos rekisteröintiäikää on jäljellä. (UK 3 luku 103 §)

Passiiviperinnässä ulosottomies ei siis tee aktiivisia perintätoimia, vaan odottaa ulosmitattavan varallisuuden ilmaantumista. Omaisuutta ilmaantuu useimmiten muun ulosottoasian yhteydessä, sillä usein velallisilla on useita asioita perinnässä. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.3.1.1.7) Jos ulosmittaus toimitetaan passiivisaatavalle, hakijan tulee pyynnöstä ilmoittaa ulosottomiehelle saatavan määrä. Velkojan tulee muulloinkin ulosottomiehen pyynnöstä ilmoittaa saatavansa määrä, mutta passiivirekisteröinnin aikana ilmoitusvelvollisuus koskee vain silloin, jos velkasaatava tulee kokonaan suoritetuksi. (UK 3 luku 104 §) Jos omaisuutta on ulosmitattu vain passiivirekisterissä olevan asian vuoksi, sitä ei saa myydä ennekuin saatavan määrä on tarkistettu. Passiivirekisterissä olevan asian hakijalle ei muutenkaan tilitetä varoja, ennekuin saatavan määrä on tarkistettu. (UK 3 luku 103 § 3 mom.)

6 ULOSOTTOPERUSTEET

6.1 Ulosottoperusteet ja saamistodisteet

Ulosottoasian vireilletulo ja täytäntöönpano edellyttävät, että hakijalla on ulosottoperuste, jossa vastaajalle on asetettu velvoite, eikä siinä tarkoitettu oikeus ole lakannut maksun, vanhentumisen tai muun syyn vuoksi (UK 2 luku 1 § 1 mom.). Yksityisoikeudellisten velvoitteiden täytäntöönpano edellyttää aina, että tuomioistuin tai muu lainkäyttöelin on ulosottoperusteessa määrännyt tai vahvistanut veloitteen vastaajalle. Ulosottoperusteen muodostaa tuomion kirjallinen versio, tuomioasiakirja. Ulosottoperuste on aina asiakirja, mutta ulosottoperuste voi paperidokumentin sijasta olla myös sähköisessä muodossa tuomiorekisterissä. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.2.2.1)

Luonnollisen henkilön toimiessa hakijana ulosottoperusteita voivat olla:

- 1) tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antama tuomio;
- 2) tuomioistuimen antama turvaamistoimipäätös;
- 3) välitystuomio ja välitystuomiolla vahvistettu sovinto;

4) vahvistettu elatusapupolitus sekä muu laissa ulosottooperusteeksi säädetty sitoumus tai saamistodiste.

Se mitä on tuomiosta säädetty, koskee soveltuvin osin myös tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antamaa päätöstä, määräystä ja väliaikaista määräystä sekä tuomioistuimen vahvistamaa sovintoa. (UK 2 luku 2 §).

Täytäntöönpanokelpoisesta tuomiosta tulee käydä ilmi jokin mainituista velvoitteista:

- 1) velvoite raha- tai tavarasuoritukseen (maksuvelvoite);
- 2) velvoite luovuttaa toiselle kiinteää omaisuutta tai määrätty irtain omaisuus;
- 3) velvoite luovuttaa toisen hallintaan kiinteää omaisuutta, rakennus, huoneisto, muu tila (tai sen osa), taikka velvoite muuttaa sieltä pois (hätö);
- 4) velvoite tehdä jotakin;
- 5) kielto tehdä jotakin ja velvoite sallia, että toinen tekee jotakin (UK 1 luku 1 §).

Maksuvelvoitteista rahavelvoite on yleisin täytäntöön pantava velvoitetyyppi ja tavaramääräinen velvoite on taas melko harvinainen. Tavaramääräisessä maksuvelvoitteessa on tuomiossa (ns. hypoteekkituomiossa) määrätty maksettavaksi tietystä, velan vakuutena olleesta omaisuudesta, joka usein on kiinteistö. (Linna & Leppänen 2014, 83)

Luovutusvelvoitteella tarkoitetaan kiinteän tai määrätyn irtaimen omaisuuden luovuttamista. Sen taustalla on usein riita, joka koskee omistusoikeutta ja on ratkaistu vahvistamalla omistusoikeus toiselle osapuolelle sekä samalla veloitettu vastaaja luovuttamaan kyseinen omaisuus. Jos vastaaja asuu luovutusvelvoitetta koskevalla kiinteistöllä tai luovutusvelvoite koskee asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osakkeita, voi luovutusvelvoitteen täytäntöönpano johtaa myös häätöön. Tavallisesti häädöt koskevat kuitenkin vuokraoikeuden lakkaamista, huoneiston ottamista asunto-osakeyhtiön hallintaan tai aviopuolisoiden yhteiselämän lopettamista. (UK 7 luku 10 §; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.7.2)

Tekemisvelvoitteella tarkoitetaan vastaajalle asetettua velvoitetta tehdä jotakin. Tekemisvelvoite koskee kaikkea sellaista aktiivista tekemistä, joka ei ole rahasuorituksen maksamista, tilasta poismuuttamista tai omaisuuden luovuttamista. Tekemisvelvoitteen täytäntöönpano kuuluu kihlakunnanvoudille. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.7.3) Kieltovelvoitteella tarkoitetaan kieltoa tehdä jotakin, eli vastaajan tulee pidättäytyä ulosottoperusteessa määrätystä toimesta. Velvoitteen sisältönä voi myös olla velvoite sallia ja sietää jonkun toisen tekemä toimi. Täytäntöönpano myös kieltovelvoitteessa kuuluu kihlakunnanvoudille. (UK 1 luku, 9 § 1 k.; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.7.4.)

Ulosottoperuste on liitettävä hakemukseen alkuperäisenä tai jäljennöksenä. Jos ulosottoperuste on ollut aiemmin vireillä, eli kyseessä on uudistushakemus, ulosottoperustetta ei tarvitse liittää hakemukseen, ellei ulosottomies erikseen toisin määrää. (UK 3 luku 5 §) Hakijan ei siis tarvitse toimittaa alkuperäistä ulosottoperustetta vaan tavallinen oikeaksi todistamaton jäljennös riittää, ja jos ulosottomies epäilee sen aitoutta, hän voi pyytää hakijaa toimittamaan alkuperäisen tai viranomaisen toimituskirjana antaman version. Jos ulosottoperuste on tuomiorekisterissä, sitä ei tarvitse toimittaa ollenkaan. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.2.2.1) Hakemuksen täyttämiseksi tulee huomioida, että jos hakemukseen ei liitetä tuomiota, hakijan tulisi 2 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti ilmoittaa hakemuksessaan tuomion tunnistetiedot. Tunnistetietoja ovat tuomioistuimen nimi, ratkaisun antopäivä ja diaarinumero. Tunnistetietojen avulla hakemus ja ulosottoperuste osataan liittää toisiinsa. (HE 216/2001, 93-96)

Sitä osaa tuomiosta, joka tuomioistuimen päätöksen mukaan on pidettävä salassa, ei lähtökohtaisesti tarvitse liittää hakemukseen (UK 3 luku 5 § 3 mom.). Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 370/2007 säädettyssä laissa on 9 §:ssä säädetty oikeudenkäyntiasiakirjojen salassapidosta. Salaisia oikeudenkäyntiasiakirjoja ovat esim. sellaiset, joissa on arkaluonteisia tietoja henkilön yksityiselämään, terveydentilaan tai sellaista tietoa rikoksen uhrista, joka loukkaa hänen oikeuksiaan. Koska hakijasta saattaa tuntua kiusalliselta antaa tuomiota ulosottoviranomaiselle, hänen ei tarvitse liittää salassa pidettävää tuomion osaa hakemukseen. Ulosotto ei lähtökohtaisesti tarvitse tuomiosta muut kuin ne osat, joista riidattomasti ilmenevät asianosaiset ja vastaajalle asetettu velvoite, eli tuomiolauselma. (HE 216/2001, 96)

Salassa pidettävästä tuomiosta riittää siis tuomion ensimmäinen sivu, josta ilmenee kantajat, asianosaiset, tuomion yksilöintitiedot sekä tuomion loppuosasta tuomiolauselma, josta ilmenee saatavat ja lainvoimaisuus. Poikkeuksellisesti ulosottomies saattaa kuitenkin tarvita myös salassa pidettäviä osia, jolloin hakijan on ulosottomiehen määräyksestä liitettävä ne hakemukseen. (HE 216/2001, 96) Tällaisissa salaisissa tuomioissa on salassapitomerkintä, josta käy ilmi, miltä osin asiakirja on salassa pidettävä ja mihin salassapito perustuu taikka tuomiossa on merkintä, josta ilmenee se säännös, johon salassapito perustuu (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, 25§).

Jos ulosottooperusteessa on määrätty maksuvelvollisuus perustuen juoksevaan velkakirjaan, vekseliin tai shekkiin, saamistodiste on liitettävä alkuperäisenä hakemukseen. Alkuperäisen saamistodisteen toimittaminen ei kuitenkaan ole vireilletulon tai täytäntöönpanon edellytyksenä, sillä täytäntöönpanon voi toimittaa, vaikka tavallinen velkakirja on kadonnut tai sitä ei ole muusta syystä mahdollista liittää hakemukseen. Tällöin velallista on kuitenkin kuultava ennen täytäntöönpanoa. (UK 3 luku 6 § 1 mom.) Saamistodisteen haltuun ottamisella pyritään estämään saamistodisteen siirtäminen sivulliselle ja antamaan suojaa velalliselle liikamääräiseltä ulosottoerinnältä (HE 216/2001, 96).

6.2 Lainvoimaisuus ja täytäntöönpanokelpoisuus

Lainvoimaisuus tarkoittaa sitä, että tuomioon ei voi enää hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakekeinoin, jolloin ainoastaan ylimääräinen muutoksenhaku on mahdollinen (Linna 2008, 50). Alioikeuden tuomioon saa hakea muutosta ylemmältä oikeusasteelta. Käräjäoikeuden tuomioon tulee ilmoittaa tyytymättömyyttä seitsemäntenä päivänä ratkaisupäivästä lähtien. (Oikeudenkäymiskaari 4/1734, 5 §) Jos ilmoitusta ei tehdä, tuomio tulee lainvoimaiseksi mainitun ajan päätyttyä. Mikäli asianosainen on ilmoittanut tyytymättömyyttä, mutta ei ole 30 päivän määräajassa kuluttua hakenut muutosta, tuomio tulee lainvoimaiseksi. (Jokela 2008, 13.7)

Jos käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan muutosta hovioikeudelta, tuomio tulee lainvoimaiseksi, kun hovioikeus on antanut ratkaisunsa ja tätä vastaan käytettävissä oleva varsinainen muutoksenhaku-aika (60 päivää) on kulunut, ellei valituslupaa ole pyydetty KKO:lta. Korkeimman oikeuden tuomio on heti lainvoimainen. (Jokela 2008, 13.7)

Lainvoimainen tuomio pannaan täytäntöön hakijalta vakuutta vaatimatta, eikä vastaaja voi vakuudella estää täytäntöönpanoa. Ylimääräinen muutoksenhaku ei estä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanoa, ellei muutoksenhakemista käsittelevä tuomioistuin erikseen kiellä tai keskeytä täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos jossain toisessa laissa on säädetty, ettei täytäntöönpanoon voi ryhtyä ennen lainvoimaisuutta. Lisäksi, jos tuomioistuin on määrännyt antamansa tuomion täytäntöönpanosta ennen sen lainvoimaisuutta, on määräystä noudatettava. (UK 2 luku 3-4 §; Linna & Leppänen 2014, 117).

Laissa lapsen elatuksesta 704/1975 on 8 §:n 3 momentissa säädetty, että elatusapuun liittyvä sopimus, jonka sosiaalilautakunta on vahvistanut, voidaan panna täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio. Myös elatusapua koskeva tuomio voidaan panna täytäntöön niin kuin se olisi saanut lainvoiman, vaikka siihen haettaisiinkin muutosta. (Laki lapsen elatuksesta, 16 §)

Tuomioistuimien antamista tuomioiden täytäntöönpanokelpoisuuksista on säädetty ulosottokaareissa. Yksipuoliset tuomiot ja sekä tuomioistuimen vahvistamat sovinnot, jotka eivät ole lainvoimaisia, voidaan panna täytäntöön kuten lainvoimaiset tuomiot. Täytäntöönpano tapahtuu siis ilman ehtoja riippumatta siitä, millainen velvoite yksipuolisessa tuomiossa tai vahvistetussa sovinnossa on asetettu. (UK 2 luku 9 §, 12 §; Linna & Leppänen 2014, 131-133) Myös tuomioistuimen antama väliaikaismääräys, joka koskee hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamista tai muun toimenpiteen tekemistä, pannaan täytäntöön vaatimatta hakijalta vakuutta, eikä vastaaja voi vakuudella estää täytäntöönpanoa (UK 2 luku 11 §).

Käräjäoikeuden lainvoimaa vailla olevat tuomiot, jotka koskevat maksuvelvoitetta voidaan panna täytäntöön, jos velallinen ei aseta ulosottokaareissa säädettyä vakuutta. Kertyneitä varoja ei kuitenkaan tilitetä hakijalle ilman vakuutta. (UK 2 luku 5 §)

Lainvoimaa vailla olevaa kärjäoikeuden häätötuomiota ei voida panna täytäntöön, ellei hakija aseta ulosottokaassa säädettyä vakuutta. Sama koskee sellaista kärjäoikeuden lainvoimaa vailla olevaa tuomiota, jossa vastaaja velvoitetaan luovuttamaan hakijalle kiinteää omaisuutta, osakekirjan tai muun asiakirjan, joka oikeuttaa asuin- tai muiden tilojen hallintaan, jos täytäntöönpano edellyttää häätöä. (UK 2 luku 6 §)

Myöskään sellaista kärjäoikeuden tuomiota, jossa vastaaja velvoitetaan luovuttamaan hakijalle jokin määrätty irtain omaisuus, ei voida laittaa täytäntöön, ellei hakija aseta ulosottokaassa säädetyn mukaista vakuutta (UK 2 luku 7 §). Lainvoimaa vailla oleva kärjäoikeuden tuomio, joka koskee jotain muuta velvoitetta kuin kärjäoikeuden maksuvelvoitetta, häätöä tai irtaimen omaisuuden luovutusvelvoitetta, ei voida panna täytäntöön, jos muutoksenhaku tekisi täytäntöönpanon hyödyttömäksi ja lisäksi hakijan on asetettava ulosottokaassa säädetyn mukainen vakuus (UK 2 luku 8 §).

Lainvoimaa vailla oleva hovioikeuden tuomio, jonka osalta muutoksenhakuun tarvitaan valituslupa, pannaan täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Tässäkin täytäntöönpano toimitetaan ilman ehtoja riippumatta siitä, millainen velvoite tuomiossa on asetettu. Kertyneet varat voidaan kuitenkin tilittää vain vakuutta vastaan. Vaikka muutoksenhaku olisi vielä auki tai velallinen olisi pyytänyt korkeimmalta oikeudelta valituslupaa, voidaan omaisuutta ulosmitata ja realisoida. Jos hovioikeuden tuomio on asiassa ensimmäisenä oikeusasteena, sovelletaan kuitenkin samaa kuin lainvoimaa vailla olevasta kärjäoikeuden tuomiosta. Hovioikeus toimii ensimmäisenä oikeusasteena vain hyvin poikkeuksellisesti, ulosottokaaren mukaan täytäntöönpantavissa asioissa. (UK 2 luku 10 §; Linna & Leppänen 2014, 133-135)

Lainvoimaa vailla olevan tekemis- tai kieltovelvoitetuomion täytäntöönpanosta päättää ulosottokaaren mukaisesti kihlakunnanvouti (Linna 2008, 50). Jos hakijalla on kysymyksiä näihin asioihin liittyen, hänet tulisi ohjata keskustelemaan asiaa hoitavan voutin kanssa. Hakijaa voi aina neuvoa tekemään ulosottohakemuksen myös lainvoimaa vailla olevista ulosottoperusteista, sillä ulosottomenettely on usein mahdollista ainakin aloittaa, vaikka ulosottoperuste olisi vailla lainvoimaa. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.2.1)

6.3 Ulosottoperusteen määräaika

Saatava vanhentuu, kun ulosottoperusteen määräaika kuluu umpeen (UK 2 luku 27 § 1 mom.). Määräaikasäädökset eivät koske ulosottoperusteita, joissa vastaajana on juridinen henkilö eikä muunlaisen suoritusvelvoitteen, esimerkiksi luovutus- tai teke-
misvelvoitteen asettavia ulosottoperusteita. Lisäksi määräaika ei sovelleta esinevas-
tuuseen perustuvaan, maksuvelvoitteen asettavaan hypoteekkituomioon. Luonnollisen
henkilön ollessa velkojana, jossa on asetettu maksuvelvoite, ulosottoperusteen määrä-
aika on 20 vuotta ja juridisen henkilön ollessa hakijana 15 vuotta. Määräaika on kui-
tenkin aina 20 vuotta, jos kyseinen korvaussaatava perustuu rikokseen, josta velallinen
on tuomittu vankeuteen, valvontarangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun. (UK 2 luku
24 § 1 mom.; Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.2.4.3)

Määräaika lasketaan yksipuolisen tuomion, lainvoimaiseksi tulleen tuomion tai muun
lopullisen ulosottoperusteen tuomion antopäivästä. Sillä ei ole merkitystä, onko enna-
kolliseen täytäntöönpanoon ryhdytty jo aikaisemman tuomion perusteella. Jos osaan
ulosottoperusteen saataviin on haettu muutosta, ulosottoperusteen määräaika lasketaan
tällöinkin koko määrältään myöhemmästä tuomiosta. (UK 2 luku 25 § 1 mom.; Linna
2008, 56) Mikäli suoritusvelvollisuus alkaa vasta mainitun ajan jälkeen, ulosottope-
rusteen määräaika lasketaan velvollisuuden alkamisesta. Poikkeuksena kuitenkin tuo-
mioistuimen vahvistamat maksuohjelmat, joiden määräaika lasketaan päätöksen anto-
päivästä. (UK 2 luku 25 § 2 mom.)

Hakija voi nostaa tuomioistuimessa kanteen määrääjän jatkamisesta, jos velallinen on
olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia jollain säädetyistä tavoista:

- 1) kätkenyt tai lahjoittanut omaisuuttaan;
- 2) lisännyt perusteettomasti velkojensa määrää;
- 3) salannut tai antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taloudellisesta asemastaan
konkurssissa, ulosotossa, yksityishenkilön velkajärjestelymenettelyssä tai yrityssaneer-
ausmenettelyssä; taikka
- 4) muilla vastaavilla, selvästi sopimattomilla toimilla järjestellyt taloudellista ase-
maansa velkojien vahingoksi. (UK 2 luku 26 § 1 mom.)

6.4 Saatavan vanhentuminen

Ulosottokaassa säädetyn määräajan lisäksi, velka voi vanhentua velan vanhentumisesta 2003/728 annetun lain säädösten mukaan. Yleisen vanhentumisajan mukaan velka vanhenee kolmen vuoden kuluttua eräpäivästä, jos vanhentumista ei katkaista. (Laki velan vanhentumisesta 4 §) Vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta, kun velasta on annettu lainvoimaiseksi tullut tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön lainvoimaisen tuomion tavoin (Laki velan vanhentumisesta 13 § 2 mom.).

Vanhentuminen lasketaan eräpäivästä lähtien, jos eräpäivä on ennalta määrätty sitovasti. Jos kyse taas on sellaisesta velasta, jota voidaan vaatia maksettavaksi ennen määrättyä eräpäivää sopimusrikkomuksen tai muun syyn vuoksi, vanhentumisaika alkaa kulua vasta, kun velka on eräännyttämistoimien johdosta erääntynyt. (Laki velan vanhentumisesta 5 §). Mainittakoon, että säädöksiä ei sovelleta ollenkaan mm. elatusapuvelkoihin eikä muuhunkaan rahasaamiseen, jota voidaan periä ulosotossa ilman tuomiota tai päätöstä (Laki velan vanhentumisesta 1 §).

Vapaamuotoisia vanhentumisen katkaisutoimia ovat:

- velallisen kanssa maksun järjestelystä sopiminen;
- vakuudesta tai muusta velan ehtojen muutoksesta sopiminen;
- sopimalla siitä, että vanhentuminen on katkaistu;
- velallisen maksusuoritus velalle tai velallinen muutoin tunnustaa velan velkojalle;
- suorituksen vaatiminen velalliselta tai hakija muulla tavalla muistuttaa velallista velasta. (Laki velan vanhentumisesta, 10 §)

Jos velkoja panee vireille ulosottoasian, tai jos velka muutoin otetaan huomioon ulosottomenettelyssä, kyseessä on oikeudellinen katkaisutoimi. Vanhentuminen keskeytyy menettelyn ajaksi ja on katkenneena ulosoton vireilläolon ajan. (Laki velan vanhentumisesta 11 § 1 mom. 2 k.) Jos saatavaa ei saada perittyä ja asialle todetaan este, vanhentumisaika alkaa kulua estetodistuksen päiväyksestä, sillä velan vanhentumisen katkaisemisesta alkaa aina kulumaan uusi, entisen pituinen vanhentumisaika. (Laki velan vanhentumisesta 13 §; Lindström 2014, 408)

Velkojan on myös hyvä tietää, että vanhentuminen on velalliskohtaista eikä asiakoh-
taista, joten velkojan kannattaa hakea samassa ulosottohakemuksessa täytäntöönpanoa
kaikkia vastuullisia velallisia vastaan. (Laki velan vanhentumisesta 13 §; Lindström
2014, 408)

Saatavan lopullisesta vanhentumisesta säädetään laissa velan vanhentumisesta
728/2003, jossa 13 a §:n on säädetty, että luonnollisen henkilön rahavelka vanhentuu
viimeistään, kun 20 vuotta on kulunut velan erääntymisestä. Jos velkojana on luonnol-
linen henkilö, vanhentumisaika on kuitenkin 25 vuotta. Tämä lopullisen vanhentumi-
sen säädös on eri kuin mitä ulosottokaaren 2 luvun 24 §:ssä on säädetty. Ulosottoka-
ren mukaan määräaika lasketaan tuomion antopäivästä. Tämän vuoksi ulosotossa saat-
taa olla perittävänä velkaa, joka on vanhentunut velan vanhentumisesta säädetyn lain
mukaisesti, sillä velka voi olla erääntynyt vuosia ennen tuomion antoa. Velan erään-
tymispäivästä laskettava vanhentuminen huomioidaan ulosotossa vain, jos velallinen
esittää väitteen ja selvityksen asiasta. (UK 2 luku 1 § 2 mom.; HE 83/2014, 77)

7 VIREILLÄOLON PÄÄTTYMINEN JA ULOSOTON KULUT

7.1 Vireilläolon päättyminen

Vireilläolo voi päättyä määräajan päättymisen ja vanhentumisen lisäksi, myös tilityk-
seen, hakijan peruutukseen tai esteeseen. Maksuvelvoitetta koskevan ulosottoasian vi-
reilläolo päättyy lopputilitykseen silloin, kun viimeiset kertyneet varat on tilitetty ha-
kijalle. (UK 3 luku 94) Hakija saa myös, milloin tahansa ja syytä kertomatta, perua
asian täytäntöönpanon. Useimmiten hakijan peruutuksen syynä on se, että velallinen
on maksanut asian suoraan hakijalle tai hakija on tehnyt velallisen kanssa maksujär-
jestelyn velkaan liittyen. Hakijan ja velallisen välisellä maksujärjestelyllä vältetään
ulosoton kustannuksilta ja lisäksi velallinen välttää palkan ja omaisuuden ulosmittaa-
misen. (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.5)

Jos velkaa ei ole saatu perittyä eikä velallisen olinpaikasta ole tietoa, vireilläolo voi päättyä myös varattomuusesteeseen, varattomuus- ja tuntemattomuusesteeseen tai muuhun esteeseen. Esteen vuoksi perinnästä poistuvan asian hakijalle lähetetään aina estetodistus. Vireilläolo katsotaan päättyneeksi estetodistuksen antamispäivänä. Jos kyseessä on jotain muuta kuin maksuvelvoitetta koskeva ulosottoasia, vireillä olo päättyy silloin, kun täytäntöönpanotoimet on suoritettu loppuun tai hakijalle annetaan estetodistus täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä. (UK 3 luku 95-96 §) Jos hakija on hakemuksessaan hakenut passiiviperintää, asia jää tässä vaiheessa kahdeksi vuodeksi passiivirekisteriin (Koulu, Lindfors & Niemi 2004, 3.5).

7.2 Täytäntöönpanokulut ja ulosottomaksut

Ulosoton täytäntöönpanokuluista ja ulosottomaksuista on säädetty asetuksessa ulosottomaksuista 35/1995 sekä laissa ulosottomaksuista 34/1995. Ulosoton yksityisen hakijan kannalta olennaisia ulosottomaksuja ovat taulukkomaksu, käsittelymaksu, myyntimaksu sekä tilitysmaksu ja muussa kuin rahasaatavan täytäntöönpanossa, ulosottomaksuna on täytäntöönpanomaksu. (Asetus ulosottomaksuista 1 §; Laki ulosottomaksuista 2 §) Vaikka taulukkomaksu kuuluukin velallisen suoritettavaksi, hakijan neuvonnan kannalta on tärkeää erottaa eri ulosottomaksulajit, jotta käsitteet eivät mene sekaisin.

Maksuvelvoitteen täytäntöönpanossa velallisen pitää suorittaa taulukkomaksua. Taulukkomaksu on rahavelan perinnässä suoritettava maksu, joka siis kuuluu velallisen suoritettavaksi. (Laki ulosottomaksuista 2 § 2 mom.) Taulukkomaksua peritään jokaisesta osatilityksestä erikseen ja sen suuruus riippuu kertyneen rahamäärän suuruudesta. Taulukkomaksu kohdistuu saatavalle mahdollisen täytäntöönpanokulun jälkeen, ennen saatavalle kohdentamista, joten hakijan saatava lyhenee vain nettomäärän verran. Näin taulukkomaksu jää velallisen kustannettavaksi. (Laki ulosottomaksuista 3 § 1 mom.; Linna & Leppänen 2014, 692)

Taulukkomaksua on suoritettava taulukossa olevien määrien mukaisesti:

Taulukko 1. Taulukkomaksut (Asetus ulosottomaksuista 2 §)

Saaminen tai sen osa	Taulukkomaksu
euroa	euroa
enintään 14	2,50
yli 14 mutta enintään 27	5,00
yli 27 mutta enintään 67	7,00
yli 67 mutta enintään 165	12,00
yli 165 mutta enintään 335	27,00
yli 335 mutta enintään 670	56,00
yli 670 mutta enintään 1 680	84,00
yli 1 680 mutta enintään 8 400	134,00
yli 8 400	210,00

Taulukkomaksu peritään myös siinä tapauksessa, että velallinen maksaa velan heti maksukehotuksella sekä silloin, jos velallinen maksaa velkaa ulosoton vireilläolon aikana muulle kuin ulosottomiehelle (ns. ohimaksu). (Laki ulosottomaksuista 4 § 2 mom.; Linna & Leppänen 2014, 693)

Käsittelymaksu on suppeassa perinnässä 5 euroa ja normaalissa perinnässä 10 euroa. Jos hakija on pyytänyt saatavansa merkitsemistä ulosottorekisteriin passiivisaatavaksi, normaalin 10 euron perintämaksun lisäksi, passiivirekisteröinnistä veloitetaan 10,00 euroa. Käsittelymaksu tulee hakijan maksettavaksi, jos täytäntöönpanoasia palautetaan hakijalle velan perimistä kohdanneen esteen vuoksi tai, jos hakija peruuttaa hakemuksensa. Jos hakemus peruutetaan sen vuoksi, että saatava ulosoton aikana on suoritettu muulle kuin ulosottoviranomaiselle, käsittelymaksu peritään hakijalta vain, jos yllämainittua taulukkomaksua ei ole saatu perityksi velalliselta. (Laki ulosottomaksuista 2 § 3 mom.; Asetus ulosottomaksuista 3 §) Käsittelymaksu ei siis tule hakijan maksettavaksi silloin, jos velka tulee kokonaan maksetuksi ulosottoteitse (Linna & Leppänen 2014, 696).

Velkojan ulosottomaksuna on tilitysmaksu, jota velkoja suorittaa hänelle kulloinkin tilitettävästä rahamäärästä 1,45 %:n verran, kuitenkin enintään 500 euroa tilityskerralta (Asetus ulosottomaksuista 3 a §; Laki ulosottomaksuista 2 § 2 mom.). Tilitysmaksulla on pyritty oikeudenmukaisuuteen ja jakamaan maksurasitusta niin, ettei maksurasitus jää kokonaan velallisen maksettavaksi taulukkomaksuna. Tilitysmaksun katsotaan olevan hyvitystä onnistuneesta perinnästä valtion kulujen korvaamiseksi. (Linna & Leppänen 2014, 697)

Hakijana toimivan luonnollisen henkilön täytäntöönpanomaksut voivat muodostua häätöasiasta sekä muusta täytäntöönpanosta. Häädön täytäntöönpanomaksu on asuinhuoneistoa koskevassa häädössä 110 euroa ja muuta huoneistoa tai tilaa koskevassa häädössä 225 euroa. Täytäntöönpanomaksusta peritään kuitenkin vain puolet, jos asianosainen täyttää veloitteensa ennen kuin varsinaisiin täytäntöönpanotoimenpiteisiin on ehditty ryhtyä. Täytäntöönpanomaksusta peritään myös silloin vain puolet, jos häädön hakija on huolehtinut ulosottomiehen kanssa erikseen sovituista häädettävän omaisuuteen kohdistuneista toimenpiteistä. (Asetus ulosottomaksuista 5 §) Asianosaiset vastaavat täytäntöönpanokuluista, jotta ne eivät jäisi valtion vahingoksi. Ensisijaisesti kuluvastuu on siis vastaajalla ja toissijaisesti hakijalla. Täytäntöönpanomaksu peritään velalliselta täytäntöönpanon yhteydessä. Mikäli sitä ei kuitenkaan saada perityksi velalliselta, sekin peritään hakijalta. (Laki ulosottomaksuista 4 § 3 mom.; Linna & Leppänen 2014, 687)

Erityisesti on huomioitava tilanteet, joissa ulosottomaksuja ei peritä. Rikosasiassa, jossa hakijana on ulosotoperusteen mukaan asianomistaja, ei peritä käsittelymaksua eikä tilitysmaksua. Lisäksi yksityisen elatusapuvelan perinnästä ei aiheudu täytäntöönpanokuluja eikä ulosottomaksuja. Maksuttomia ovat myös sellaiset asiat, joiden täytäntöönpano on jossain toisessa laissa tai asetuksessa säädetty maksuttomaksi. (Laki ulosottomaksuista 5 §) Myöskään oikeusapua saaneelta ei peritä ulosottomaksuja, sillä oikeusapulain 257/2002, 4 §:n mukaan oikeusapua saanut on vapautettu suorittamasta ulosottomaksuja ja täytäntöönpanokuluja (Linna & Leppänen 2014, 704).

8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Yksityiset hakijat tarvitsevat usein paljon neuvontaa liittyen ulosottoasiansa vireillepanoon. Jotkin hakijat ovat jopa olleet yllättyneet siitä, ettei ulosotto ala automaattisesti tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen. Heidän neuvontansa saattaakin alkaa kertomalla ulosoton toiminnasta yleisesti ja pääosin neuvonta painottuu ulosottoasian vireilletuloon. Hakijoille ulosotto on tärkeässä roolissa antamassa oikeussuojaa, jossa heidän oikeutensa voidaan panna täytäntöön konkreettisesti, julkista valtaa käyttämällä. Hakija voi esittää täytäntöönpanovaateensa ulosottihakemuksella ja voi halutessaan käyttää myös asiamiestä. Hakemuksen voi toimittaa kirjallisesti tai sähköisellä viestillä. Vähimmäisvaateet hakemuksessa ovat hakijan ja vastaajien henkilötiedot, saatavan tiedot sekä ulosottoperusteen tiedot.

Yksityisellä hakijalle tulee olla täytäntöönpanokelpoinen ulosottoperuste, jossa velalliselle on asetettu jokin velvoite. Pääasiassa ulosottoperusteet koskevat suoritusvelvollisuutta rahavelkaan liittyen. Täytäntöönpanokelpoisen ulosottoperusteen tulee myös täyttää ehdot vanhentumiseen ja lainvoimaisuuteen liittyen. Halutessaan velkoja voi valita täytäntöönpanotavaksi normaalia suppeamman perinnän tai passiivirekisteröinnin. Hakemuksen liitteeksi toimitettavia liitteitä voivat olla ulosottoperuste, valtakirja, siirtokirja, saamistodiste tai verokortti. Työntekijän on hyvä osata kertoa hakijalle, mitä liitteitä hänen tulee toimittaa hakemuksensa liitteeksi, ja lisäksi perustella, miksi niitä tarvitaan. Lisäksi, hakemusvaiheessa on myös suositeltavaa kertoa ulosoton kuluista, jos niitä on hakijalle aiheutumassa. Ulosotosta nimittäin aiheutuu usein kuluja myös hakijalle, joko käsittelymaksun tai tilitysmaksun muodossa.

Hakijan velvollisuutena on koko ulosoton vireilläolo ajan ilmoittaa, jos ulosottoasian ulosottoperusteessa olevat velvoitteet lakkaavat kokonaan tai vain joltain osin. Hakemuksen vireilletulon johdosta ulosottomiehelle syntyy toimivalta ja samalla toimivellisuus. Perintämenettely aloitetaan lähettämällä velalliselle vireilletuloilmoitus ja maksukehotus. Jos velallinen ei maksa määräpäivään mennessä, voidaan toimittaa ulosmittaus. Ulosmittaus voi koskea rahaa tai omaisuutta.

Ulosottoasian vireilläolo päättyy lopputilitykseen, esteeseen tai hakijan peruutukseen. Tämän jälkeen asia jää passiivirekisteriin, jos hakemuksessa on sitä erikseen haettu. Jos hakija haluaa asian esteen jälkeen uudelleen vireille, tulee toimittaa uusi ulosottohakemus.

Yksityiset hakijat kaipaavat paljon neuvoa ulosoton hakemiseen liittyen. Hakijaa neuvovalla työntekijällä tulee olla tiedossaan kaikki vireilletuloon liittyvät edellytykset. Opinnäytetyö koostuu siis olennaisista tiedoista yksityisen hakijan neuvontaa varten. Työssä on kuvailtu perintämenettely, ulosoton hakeminen, ulosottoperusteet sekä muut vireilletulon edellytykset. Lisäksi työssä on kuvailtu ulosoton organisaatio, pohjustamaan varsinaista aihetta. Tällä hetkellä, hakijan neuvontaa hoitaa sekä asiakaspalvelijat että kirjaamon henkilöstö. Opinnäytetyön on tarkoitus auttaa kumpaakin hakijan neuvonnassa. Koottu tieto antaa hakijaa neuvojalle työntekijälle kattavan tietopaketin kaikista niistä tiedoista, joita neuvontaan tarvitaan. Opinnäytetyön sisältämien asioiden ymmärtäminen ja sisäistäminen mahdollistaa asiakaspalvelijan neuvomaan hakijaa myös yksilö- ja tilannekohtaisesti, juuri hänen etuunsa sopivalla tavalla.

Opinnäytetyössä kuvailtiin asiat nimenomaan yksityisen hakijan näkökulmasta. Ulkopuolelle rajattiin siis kaikki sellaiset asiat, joissa hakijana ei voi toimia luonnollinen henkilö. Lisäksi työn ulkopuolelle rajattiin turvaamistoimiasioihin, osamaksutilitysasioihin sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskeviin asioihin liittyvät seikat, sillä niitä tulee yksityisten hakijoiden puolelta todella harvoin. Lisäksi edellä mainitut asiat kuuluvat kihlakunnanvoutien yksinomaiseen toimivaltaan ja sen vuoksi, näihin asioihin liittyvä hakijoiden neuvonta ohjataan myös kihlakunnanvoudeille.

Ulosoton rakenneuudistuksen ja eläköitymisen vuoksi ulosottoon saapuu myös lähi-vuosina uusia työntekijöitä. Ulosoton rakenneuudistuksen pitäisi toteutua vuoden 2018 loppuun mennessä. Yksityiset hakijat voivat tulevaisuudessakin tehdä ulosottohakemukset virastolla kirjallisesti tai sähköisesti, valintansa mukaan. Hakijoiden neuvonnan tarve ei varmasti vähene tulevaisuudessa, vaikkakin saattaa siirtyä yhä enemmän puhelimitse tapahtuvaksi.

Opinnäytetyön sisältö perustui pääosin ulosottokaaren mukaisiin säädöksiin. Ulosottokaareissa olevat säädökset ovat melko yksityiskohtaisia. Yllätyksekseni aiheeseen liittyvä oikeuskirjallisuus oli melko vähäistä ja eri kirjat olivat myös hyvin samankaltaisia. Myös kirjojen tekijät olivat monissa kirjoissa samoja. Ulosottokaaren tulkitseminen oikeuskirjallisuuden ja työkokemukseen perustuvan havainnoinnin avulla oli melko helppoa, mutta lakien ja oikeuskirjallisuuden referointi oli vaikeaa. Erityisesti pyrin kiinnittämään huomiota asioiden ilmaisuun niin, että asia tulee ilmaistua lain ja oikeuskirjallisuuden tarkoittamalla tavalla, mutta samalla selkeästi ja helposti ymmärrettävästi.

LÄHTEET

- Aarnio, A. 2006. Tulkinnan taito: Ajatuksia oikeudesta, oikeustieteestä ja yhteiskunnasta. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 30.4.2018. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>
- Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi Oy.
- Asetus ulosottomaksuista 13.1.1995/35 muutoksineen.
- Bräysy, P. 2013. Perintä käytännössä. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.
- Ennakkoperintäasetus 20.12.1996/1124 muutoksineen.
- Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118 muutoksineen.
- HE 216/2001. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- HE 83/2014. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- Husa, J., Mutanen, A. & Pohjolainen, T. 2010. Kirjoitetaan juridiikkaa. 3. uud. p. Helsinki: Talentum.
- Jokela, A. 2008. Rikosprosessi. 4., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 15.04.2018. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>
- Koskinen, H. & Virta, P. 1996. Oikeudellisen tiedon lähteitä. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Koulu, R. & Lindfors, H. 2016. Velkavastuun toteuttaminen luottoyhteiskunnassa. Helsinki: Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta.
- Koulu, R., Lindfors, H. & Niemi, J. 2004. Insolvenssioikeus. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 23.2.2018. <https://fokus-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>
- Laki eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin 29.8.2008/583 muutoksineen.
- Laki lapsen elatuksesta 5.9.1975/704 muutoksineen.
- Laki Valtakunnanvoudinvirastosta 26.6.2009/519 muutoksineen.
- Laki velan vanhentumisesta 15.8.2003/728 muutoksineen.
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 muutoksineen.
- Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 30.3.2007/370 muutoksineen.

Laki ulosottomaksuista 13.1.1995/34 muutoksineen.

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. 4., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 23.3.2018. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>

Linna, T. & Leppänen, T. 2014. Ulosotto-oikeus 1: Ulosottomenettely. Helsinki: Talentum Media Oy.

Linna, T. & Leppänen, T. 2005. Ulosottomenettely. Helsinki: Talentum Media Oy.

Linna, T. 2008. Ulosottokaaren pääkohdat. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 23.4.2018. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.lillukka.samk.fi>

Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4 muutoksineen.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535 muutoksineen.

Ulosottokaari 15.6.2007/705 muutoksineen.

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412 muutoksineen.

Valtakunnanvoudinvirasto. 2017. Ulosottotoimen rakenneuudistushankkeen lainsäädäntötyöryhmän toinen mietintö. Julkaistu 2017:2. Viitattu 3.4.2018. www.valtakunnanvoudinvirasto.fi/material/attachments/vvv2/vvvliitteet/DpWAJtas3/Ulosottotoimen_rakenneuudistushankkeen_lainsaadantotyoryhman_toinen_mietinto.pdf

Valtioneuvoston asetus ulosottopiireistä 27.9.2007/865.

ULOSOTTOHAKEMUS
Tuomiota tai päätöstä edellyttävät asiat

Hakija	Hakijan nimi		Henkilötunnus / Y-tunnus
	Jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka		
	Laskutusosoite (jos eri kuin yllä)		
	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite	Viite
Asiamies	Asiamiehen nimi		Henkilötunnus / Y-tunnus
	Asiamiehen osoite (jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka)		
	Asiamiehen puhelinnumero	Asiamiehen sähköpostiosoite	
Asiakirjojen palautus ja tilittysosoite	Asiakirjat pyydetään palauttamaan	Perityt varat tilitetään	
	☐ hakijalle ☐ asiamiehelle	☐ hakijalle ☐ asiamiehelle (esitettävä tilittysvaltakirja)	
	IBAN-tilinumero		BIC-koodi
Vastaaaja	Vastaaajan nimi		Henkilötunnus / Y-tunnus
	Jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka		
	Puhelinnumero		
	Tiedot vastaaajan työpaikasta ja omaisuudesta		
	☐ Muiden vastaajien tiedot lisälehdellä		
Saatava	Hakijan saatavan määrä (pääoma, korkoprosentti, koron laskemisen alkamispäivä ja kulut)		
	☐ Saatavaa ei ole lyhennetty. Pyydetään perimään ulosottoperusteen mukaisesti.		
	Ulosottoperusteen antamisen tai edellisen ulosottokerran jälkeiset lyhennykset (määrät ja ajankohdat)		
	☐ Usea velallinen vastaa hakijan saatavasta tai sen osasta ja saatavaa koskeva toinen ulosottoasia on jo vireillä.		
	Toisen ulosottoasian velallinen		
Ulosotto-peruste	Viranomainen, diaarinumero, ratkaisunumero ja -päivämäärä		
	Edellinen ulosoton asianumero (jos asia on ollut aikaisemmin ulosotossa)		
Liitteet	☐ Ulosottoperuste (Ulosottoperustetta ei tarvitse liittää hakemukseen, jos ulosottoasia on ollut sen perusteella aiemmin vireillä tai jos ulosottoperuste on sähköisessä tuomiorekisterissä.)		
	☐ Valtakirja ☐ Velkakirja tai muu saamistodiste ☐ Siirtokirja		
	☐ Muu, mikä: _____		
Täytäntöönpanotapa	☐ Normaali ulosotto ☐ Suppea ulosotto ☐ Vain veronpalautus		
Passiivirekisteröinti	☐ Pyydetään saatavan passiivirekisteröintiä (mahdollista vain, jos on pyydetty normaalia ulosottoa)		
Häätöasiat	☐ Häätö toimitettava ☐ Pyydetään lupaa menetellä arvottoman ja vähäarvoisen omaisuuden suhteen halutulla tavalla		
Päiväys ja allekirjoitus	Paikka ja aika		Hakijan tai asiamiehen allekirjoitus

ULOSOTTOHAKEMUS
Lapselle suoritettava elatusapu

Hakija	Hakijan nimi		Henkilötunnus
	Jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka		
	Laskutusosoite (jos eri kuin yllä)		
	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite	Viite
Asiamies	Asiamiehen nimi		Henkilötunnus / Y-tunnus
	Asiamiehen osoite (jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka)		
	Asiamiehen puhelinnumero	Asiamiehen sähköpostiosoite	
Asiakirjojen palautus ja tilitysosoite	Asiakirjat pyydetään palauttamaan ☐ hakijalle ☐ asiamiehelle		Perityt varat tilitetään ☐ hakijalle ☐ asiamiehelle (esitettävä tilitysvaltakirja)
	IBAN-tilinumero		BIC-koodi
Vastaaja (elatusvelvollinen)	Vastaajan nimi		Henkilötunnus
	Jakeluosoite, postinumero ja -toimipaikka		
	Puhelinnumero		
	Tiedot vastaajan työpaikasta ja omaisuudesta		
Elatusavun saajat	Lapset (nimet ja syntymäajat)		
Ulosotto-peruste	Viranomainen, diaarinumero, ratkaisunumero ja -päivämäärä		
	Edellinen ulosoton asianumero (jos asia on ollut aiemmin ulosotossa)		
Liitteet	☐ Ulosotto-peruste		
	☐ Valtakirja		
	☐ Muu, mikä: _____		
Täytäntöönpanotapa	☐ Normaali ulosotto ☐ Suppea ulosotto ☐ Vain veronpalautus		
Passiivirekisteröinti	☐ Pyydetään saatavan passiivirekisteröintiä (mahdollista vain, jos on pyydetty normaalia ulosottoa)		

